

Plan van aanpak risicjongeren tot 23 jaar

Problematiek Marokkaans-Nederlandse jongeren

gemeente Eindhoven

 Eindhoven
leading in technology

gemeente Eindhoven

Plan van aanpak risico Jongeren tot 23 jaar 2009 - 2010

Problematiek Marokkaans-Nederlandse jongeren

Sector Mens & Maatschappij / afdeling Jeugd

Juni 2009

hfa/QC09019203

Colofon

Uitgave

Gemeente Eindhoven

Sector Mens & Maatschappij / afdeling Jeugd

Datum

Juni 2009

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3

Inleiding 5

1 Probleemverkenning 8

- 1.1 Eindhovense Marokkaanse gemeenschap 8
- 1.2 Veiligheid 8
- 1.3 Straatbeeld 9
- 1.4 Delictgedrag 9
- 1.5 Overlast in wijken 9
- 1.6 Integratie 10
- 1.7 Wonen 10
- 1.8 Onderwijs 11
- 1.9 Risicofactoren 11
- 1.10 Doelgroepen 13

2 Projectlijnen 14

- 2.1 Tijdspad en verantwoording 14
- 2.2 Middelen 14

3 Projectlijn opvoedings- en opgroeiondersteuning 15

- 3.1 Inleiding 15
- 3.2 Basisvoorzieningen opvoedings- en opgroeiondersteuning 15
  - 3.2.1 Toegankelijkheid 16
  - 3.2.2 Maatschappelijke achterstand 16
  - 3.2.3 Zorg over geld en schulden 17
  - 3.2.4 Sociaal- economische status van de woonbuurt 18
- 3.3 Programma projectlijn opvoedings- en opgroeiondersteuning 18
  - 3.3.1 Beter bereiken doelgroepen 18
  - 3.3.2 Draagvlak vergroten 19
  - 3.3.3 Ondersteuning alleenstaande moeders 19
  - 3.3.4 Vergroten van interculturele competenties 20
  - 3.3.5 Toegankelijkheid vergroten 20

4	Projectlijn Marokkaanse-Nederlandse Jongeren in Onderwijs en arbeid	21
4.1	Inleiding	21
4.2	Voorzieningen van onderwijs en terugdringen voortijdig schoolverlaten	21
4.2.1	Deelname aan peuterspeelzaken	22
4.2.2	Opleidingsniveau	22
4.2.3	De Nederlandse taal	23
4.2.4	Voortijdig schoolverlaters	24
4.2.5	Schoolverzuim	24
4.3	Programma Marokkaans-Nederlandse jongeren in het onderwijs	25
4.3.1	Vergroten ouderenbetrokkenheid bij BO en VO scholen	25
4.3.2	Aanpak stageproblematiek	26
4.3.3	Werkgelegenheid	26
5	Projectlijn toezicht, drang/dwang en zorg	27
5.1	Inleiding	27
5.2	Ontwikkeling jeugdoverlast	27
5.3	Overlast in wijken	27
5.4	Wie plegen er delicten?	28
5.4.1	Delicten	29
5.5	Probleemschets	29
5.6	Focus projectlijn 3	30
5.7	De aanpak	30
5.8	Uitwerking aanpak	31
5.8.1	SCORE!	31
5.8.2	Inzet straatwachters	32
5.8.3	Interventieteam	33
5.8.4	FF KAPPE	34
5.8.5	Verplicht ingrijpen in gezinnen	35
6	Projectlijn communicatie met Marokkaanse gemeenschap	36
6.1	Inleiding	36
6.2	Stedelijk niveau: Marokkaans platform Eindhoven	37
6.3	Wijkniveau: expertmeetings	37
6.4	Oudercomités	37
7	Communicatie over het plan van aanpak	38
7.1	Communicatie over de notitie	38
7.2	Communicatie over de projectlijnen	38
7.3	Bevorderen positieve beeldvorming	38
8	Lijst van afkortingen	39

Inleiding

In Eindhoven wonen 158 verschillende herkomstgroepen waarbinnen Marokkanen (5400 personen, 2,5% van het totale aantal inwoners) na de Turken (ca 9600 personen) de grootste groep van niet-westerse afkomst vormen. Allen zijn inwoners van Eindhoven en samen vormen zij de Eindhovense samenleving.

Jong en oud groeien op in een samenleving die vol in beweging is. Jongeren gaan naar school, vinden werk en besteden hun vrije tijd. Voor het overgrote deel van hen verloopt dit zonder problemen. Voor een klein deel geldt dit niet. Deze groep jongeren behoort tot de risicogroep. Het gaat om jongeren die om verschillende redenen in de problemen raken, bijvoorbeeld door opvoedings- en opgroei problemen in de thuissituatie, door maatschappelijk afhaken, veelvuldig spijbelen, vroegtijdig schoolverlaten, crimineel gedrag of het plegen van kleine criminaliteit, verslavings- en/of psychiatrische problematiek of het door inbraak voorzien in hun levensonderhoud.

Het uitzicht om mee te doen in de samenleving, op een goede opleiding en baan dreigt hierdoor te verdwijnen of is verdwenen. De gemeente Eindhoven heeft aandacht voor deze groep jongeren. Ook zij tellen mee en willen meedoen aan de Eindhovense samenleving.

De afgelopen jaren kwamen verschillende herkomstgroepen negatief in het nieuws, zoals Antillianen en de Marokkaans-Nederlandse jongeren. Met name deze laatste groep kwam de laatste jaren veelvuldig in het nieuws. In maart 2007 werd een zorgelijke toename van criminaliteit binnen de Marokkaanse bevolkingsgroep gesignaleerd. De politie stelde vast dat Eindhovense Marokkaans-Nederlandse jongeren op steeds jongere leeftijd overlast in het straatbeeld veroorzaken en zich inlaten met het plegen van delicten.

Een deel van de Eindhovense Marokkaans-Nederlandse jongeren (specifiek de groep tot 23 jaar) is onderhevig aan een groot aantal risicofactoren, waardoor zij relatief vaak met opvoedings- en opgroei problemen en achterstand geconfronteerd worden. De problemen die deze groep jongeren veroorzaakt werden uitvoerig in de media besproken. Het nadeel van deze aandacht is dat ze de publieke opinie over de gehele Marokkaanse gemeenschap negatief beïnvloedt. Deze beeldvorming verhult dat slechts een klein deel van de Marokkaans-Nederlandse jongeren voor de problemen verantwoordelijk zijn. Het gedrag van deze jongeren is niet exemplarisch voor alle Marokkaans-Nederlandse jongeren. Dit gaat ook op voor jongeren van andere herkomstgroepen die negatief in het nieuws zijn geweest.

Uit een recent NICIS-rapport blijkt dat van de huidige Marokkaans-Nederlandse jongeren 25% tot de sociaal-culturele bovenlaag van de samenleving behoort, 50% tot de middengroep en 25% tot de risicogroep. Naar verwachting zal de omvang van de groep Marokkaans-Nederlandse jongeren van 12 tot 23 jaar in de komende 10 jaar in omvang verdubbelen.

Het bespreekbaar maken van de problematiek van Marokkaans-Nederlandse jongeren, de verdubbeling van de bevolkingsaan groei en de vraag om hulp uit de Marokkaanse gemeenschap vormen voor de gemeente Eindhoven aanleiding de problematiek in beeld te brengen, te analyseren en activiteiten te ontwikkelen.

Met nieuwe- en bestaande activiteiten willen wij risicofactoren die positief gedrag tegenwerken aanpakken. Wij willen het gedrag en de leefomgeving van de risicjongeren tot 23 jaar, waaronder de Marokkaans-Nederlandse jongeren positief en duurzaam beïnvloeden. Dit gaan wij doen met instrumenten als opvoedings- en opgroei ondersteuning maar ook door stevig op te treden tegen jongeren die (strafrechtelijke) grenzen overschrijden. Dit in een juiste balans tussen preventie, zorg en handhaving.

Marokkaanse vrijwilligers- en zelforganisaties, jongeren- en professionele welzijns- en zorginstellingen werden betrokken bij de analyse van de problematiek van de Marokkaans-Nederlandse jongeren (zie bijlage 2 voor informatie over de wijze waarop dit is gebeurd). Samen willen zij zich inzetten om de kansen en mogelijkheden van de jongeren en ouders die extra ondersteuning nodig hebben te vergroten. Gezamenlijk gaan we dit doen en richten ons met vier projectlijnen op:

- Opvoedings- en opgroei ondersteuning;
- Marokkaans-Nederlandse jongeren in het onderwijs en arbeid;
- Toezicht, drang/dwang en zorg;
- Communicatie met de Marokkaanse gemeenschap.

In de uitwerking zal sprake zijn van een brede, integrale aanpak. Dit plan beschrijft op hoofdlijnen welke activiteiten wij per projectlijn uitzetten. De concrete uitwerking (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden) ervan treft u aan in bijlage 1.

Dit plan draagt de titel 'Aanpak risicjongeren 0 – 23 jaar' vanwege het feit dat de gemeente Eindhoven een algemeen jeugdbeleid voert. Met dit beleid (van activering, jongerenwerk tot opvoedings- en opgroei ondersteuning) richten wij ons op alle jongeren en hun opvoeders. De in dit plan genoemde risicofactoren komen in meer of mindere mate ook voor bij andere bevolkingsgroepen in Eindhoven. Dit betekent dat in de uitvoering de opgenomen interventies en maatregelen generiek en breed ingezet (kunnen) worden.

In de uitvoering van dit beleid herkennen wij op het gebied van zorg en opvoedings- en opgroei ondersteuning specifieke groepen jongeren en opvoeders die om extra aandacht en ondersteuning vragen. De Marokkaans-Nederlandse jongeren, woonwagenebewoners, Antilliaanse jongeren zijn enkele voorbeelden hiervan. De overmatige betrokkenheid van een deel van de Marokkaans-Nederlandse jongeren bij overlast en criminaliteit rechtvaardigt extra inzet. Deze zorgelijke ontwikkelingen vragen om extra aandacht van enerzijds versterking van bestaande maatregelen en anderzijds inzet van nieuwe instrumenten. Reden om aan dit plan de subtitel 'Problematiek Marokkaans-Nederlandse jongeren tot 23 jaar' toe te voegen.

De in de projectlijnen opgenomen acties zetten wij ook in voor jongeren en ouders uit andere bevolkingsgroepen. Een voorbeeld ervan is de inzet van straatwachters; zij zullen stadsbreed worden ingezet. Een ander voorbeeld is dat de dienstverlening van het onderwijssteunpunt van het Centrum voor Jeugd en Gezin zich richt op alle allochtone bevolkingsgroepen. Deze brede en integrale aanpak zien wij ook weggelegd voor de in het plan opgenomen pedagogische medewerker Marokkaanse doelgroep.

Inzetten op opvoedings- en opgroeiondersteuning en de beoogde effecten daarvan is een traject van lange adem. Het grijpt (diep) in de persoonlijke levenssfeer van jongeren en opvoeders. Het gaat om het aanleren van nieuwe vaardigheden, gedragsverandering en sociale attitudevorming. Op de korte termijn kunnen wij inzicht geven in een aantal van de georganiseerde activiteiten en de gepleegde inzet. De maatschappelijk effecten van de activiteiten uit dit plan zullen op langere termijn merkbaar zijn.

Met dit plan presenteren wij u een pakket van bestaande en nieuwe maatregelen. Dit plan kent drie bijlagen. Deze bijlagen vormen geen onderdeel van het raadsbesluit maar zijn ter kennisname aan de Raad. Het betreft de volgende bijlagen:

1. gedetailleerd uitvoeringsprogramma plan van aanpak risicojongeren;
2. verslag van de integrale beleidsvoorbereiding plan van aanpak risicojongeren;
3. gedetailleerd financieel overzicht.

Alle in het uitvoeringsprogramma opgenomen prestatie-indicatoren moeten leiden tot de gewenste maatschappelijk effecten, dit zijn:

- ◆ dat Marokkaans-Nederlandse jongeren minder voorkomen in de politiestatistieken;
- ◆ er sprake is van toename van het gebruik van educatieve- en preventieve voorzieningen;
- ◆ dat het gebruik toeneemt van peuterspeelzalen en vroeg- en voorschoolse educatie voorzieningen;
- ◆ dat er sprake is van verhoging van het opleidingsniveau en beheersing van de Nederlandse taal;
- ◆ dat de veiligheid en leefbaarheid in wijken is toegenomen;

Voor de nulmeting maken wij gebruik van de Eindhovense integratiemonitor 2007. De eerste maatschappelijke effecten zullen wij inzichtelijk maken bij de volgende integratiemonitor.

Wij denken met dit plan de neerwaartse spiraal van negatief gedrag van de risicojongeren tot 23 jaar tot stilstand te kunnen brengen en om te buigen.

I Probleemverkenning

In deze paragraaf informeren wij u over de Marokkaanse gemeenschap in Eindhoven. Vervolgens gaan wij in op de rol en invloed van Marokkaans-Nederlandse jongeren op de terreinen van veiligheid, het straatbeeld, delictgedrag, overlast in wijken, integratie, wonen en onderwijs. We sluiten deze paragraaf af met een overzicht van de risicofactoren en de verschillende doelgroepen waar dit plan zich op richt. Als achtergrond voor de input bij deze probleemverkenning is gebruik gemaakt van de notitie Gemeentelijk Beleid en Marokkaans-Nederlandse jongeren, van het Verwey Jonker Instituut (2008).

I.1 Eindhovense Marokkaanse gemeenschap

Op 1 januari 2009 telde Eindhoven 212.342 inwoners. Op 1 januari 2009 woonden 5400 Marokkanen in Eindhoven. Op 1 januari 1993 woonden er 2836 inwoners van Marokkaanse afkomst in Eindhoven. Een stijging in 15 jaar van 85%. Een prognose leert dat we over 10 jaar een verdubbeling van het aantal jongeren van 12 tot 23 jaar tegemoet kunnen zien.

Het behoren tot de Marokkaanse gemeenschap vormt op zichzelf geen risicofactor. Wat wel vast staat is dat een deel van de Marokkaans-Nederlandse jongeren bloot staat aan meer risicofactoren dan andere jongeren. In de stad zijn er problemen met een groeiende groep jongeren van Marokkaanse afkomst. Het bestaande aanbod (maatregelen en voorzieningen) heeft onvoldoende kunnen inspringen op de problematiek bij een deel van de Marokkaans-Nederlandse jongeren.

Met dit plan informeren wij u wat hiervan de oorzaken zijn. Aan de hand van een analyse geven we aan waar extra ingezet moet worden en om welke maatregelen het dan gaat.

Er is sprake van een verhardend en criminaliserend straatbeeld rondom hangjongeren, van toenemende schooluitval, afnemend perspectief op werk en allengs negatievere beeldvorming over Marokkanen in het algemeen. De Eindhovense Marokkaanse gemeenschap vraagt om hulp. Moskeeën met veelal bezoekers van Marokkaanse afkomst, Marokkaanse professionele en vrijwilligersorganisaties vragen aandacht voor de problemen en het negatieve imago van hun jongeren.

I.2 Veiligheid

Uit de ervaringen van de partners van het Veiligheidshuis met de jeugdoverlast blijkt dat ook in de manier waarop de groepen zich manifesteren verharding van gedrag optreedt. In alle groepen die voor ernstige overlast zorgen zijn Marokkaans-Nederlandse jongeren (over)vertegenwoordigd.

1.3 Straatbeeld

Marokkaans-Nederlandse jongeren worden vaak in groepen gesignaleerd voor portieken, in wijken en winkelcentra. Dit fenomeen nemen wij waar in verschillende delen van de stad tot laat in de avond en wordt als overlastgevend, hinderlijk en als bedreigend ervaren. Het macho- en flaneergedrag van deze groepen heeft een negatieve uitstraling richting passanten en bewoners in de wijk. Bewoners vinden het vaak moeilijk om deze jongeren aan te spreken, waardoor het negatieve beeld in stand blijft of zelfs verergert. Het gevoel van onveiligheid wordt veroorzaakt door het algemene beeld dat men heeft over deze hanggroepen, maar ook door een toename van het aantal inbraken in de wijk. In sommige gevallen wordt het aantal inbraken in verband gebracht met het straatbeeld. Het straatbeeld is de laatste tijd van grote invloed op het veiligheidsgevoel van de burger.

1.4 Delictgedrag

Marokkaans-Nederlandse jongeren in de leeftijdsgroep van 12 tot 17 jaar blijken statistisch veel delicten te plegen. In de politiestatistieken komt deze groep ruim vier maal vaker voor dan men op grond van het aandeel in de bevolkingssamenstelling zou verwachten. Maar deze groep vertoont ook vaker delictgedrag dan andere leeftijdsgroepen. Marokkaans-Nederlandse delinquenten jongeren komen het vaakst in de statistieken voor vanwege vermogensdelicten met geweld. Hierin neemt de groep ook een koppositie in vergelijking met andere bevolkingsgroepen in de stad.

1.5 Overlast in wijken

Stedelijk zien we de afgelopen jaren dat overlast van hangjongeren toeneemt. Exponent in dit patroon zijn Marokkaans-Nederlandse jongeren. Zonder dat dit leidt tot explosieve situaties, zien we een verharding in het straatbeeld vanwege deze groepen. Intimidaties, bedreigingen, vernielingen en in vereniging gepleegd geweld komen van tijd tot tijd in een aantal wijken voor. Met name doet zich dit voor in zwakke wijken en buurten. In deze wijken en buurten is sprake van een relatief hoge doorstroming van bewoners waardoor de mensen elkaar onvoldoende kennen en spreken.

De aanwezigheid van overlastgevende en criminele hanggroepen beïnvloedt deze gebieden negatief. Uit angst voor represailles bestaat er geen of weinig aangiftebereidheid onder wijkbewoners.

De negatieve berichtgeving in de media over Marokkaans-Nederlandse jongeren werkt generaliserend en wekt bij wijkbewoners gevoelens op van onveiligheid.

1.6 Integratie

Een deel van de Marokkaans-Nederlandse jongeren heeft het gevoel er niet bij te horen. Deze jongeren voelen zich uitgesloten door de samenleving en de eigen gemeenschap. Door voortijdige schooluitval en het niet kunnen vinden van werk of een stageplek, ontbreekt het jongeren aan daginvulling.

De verharding van de samenleving en de negatieve benadering van de media, politieke leiders en politie (jongeren ervaren intimiderende benadering) bevorderen de gevoelens van uitsluiting, onveiligheid en onzekerheid. Dit leidt ertoe dat de jongeren zich alleen nog maar op de 'peergroep' richten. Het gevoel van 'wij en zij' steekt de kop op en escaleert daar waar minder plaats is voor dialoog, communicatie en begrip voor elkaar. Dit geldt voornamelijk voor de harde kern, de randgroepjongeren. Met name jongeren uit de harde kerngroep hebben vanwege hun levensstijl beperkt vertrouwen in bestaande instituties. Naast jongeren uit andere bevolkingsgroepen uit Eindhoven maken ook Marokkaans-Nederlandse jongeren hiervan deel uit.

De jongeren spuien niet alleen kritiek maar komen ook met oplossingsideeën. Zij willen meer betrokken worden bij de ontwikkeling van activiteiten voor jongeren. Vader- en moedercomités kunnen hun ondersteuning bieden bij school en het maken van huiswerk, kunnen corrigerend optreden naar jongeren (en ouders/opvoeders). De jongeren willen de dialoog aangaan met de politie. Een Marokkaans platform waar ook jongeren in participeren zou hier een instrument voor kunnen zijn. De jongeren zetten zich in voor de gehele Marokkaanse gemeenschap maar fungeren ook als gesprekspartner naar de gemeente. Het bevordert naast de onderlinge communicatie, initiatieven en samenwerking, ook de kracht en de beeldvorming over de Marokkaanse gemeenschap.

1.7 Wonen

Uit de integratiemonitor (februari 2008, deel I) blijkt dat 45% van de Eindhovense Marokkanen woont in een buurt met de laagste sociaaleconomische status (1) en dat 48,5 % van de Marokkanen woont in een buurt met de status 2 of 3. Slechts 6,5 % woont in een buurt met de status 5. Zie tabel 1.

	1	2	3	4/5**
Totale bevolking	24,7%	22,9%	22,0%	30,4%
Turken	54,7%	25,6%	11,9%	7,8%
Marokkanen	45,1%	32,2%	16,3%	6,5%
Surinamers	33,7%	27,0%	19,6%	19,7%
Antillianen en Arubanen	38,2%	28,3%	17,2%	16,3%

(Bron BiO), tabel 1: lage sociaal-economische status; 5: hoge sociaal-economische status

1.8 Onderwijs

Opleiding en scholing zijn bepalend voor de kansen die iemand heeft om een baan en een inkomen te verwerven. Voor de totale Eindhovense bevolking geldt:

- ◆ een derde heeft een, met diploma afgeronde, hoge opleiding (hbo, wo);
- ◆ een derde heeft een gemiddelde opleiding (mbo, havo);
- ◆ een derde heeft minder opleiding (25% heeft lbo of mavo en 10% heeft geen opleiding of uitsluitend basisschool).

Van de volwassen Eindhovenaren met een niet-westerse achtergrond heeft bijna 30% geen opleiding of uitsluitend basisschool. Van de Marokkanen heeft grofweg 40% uitsluitend basisschool of helemaal geen opleiding. Uit het basismateriaal komt verder naar voren dat zo'n 20% van de Marokkanen helemaal geen opleiding heeft genoten.

Het Jaarrapport Integratie¹ geeft cijfers voor heel Nederland over het opleidingsniveau naar herkomstgroepering. Het valt op dat het SCP meldt dat bijna 50% van de volwassen Marokkanen geen opleiding of slechts basisonderwijs heeft. Dat is een groter deel dan de 40% waarop wij in Eindhoven uitkomen.

(bron: BIO, Eindhovense integratiemonitor)

1.9 Risicofactoren

Zoals al is opgemerkt in de inleiding gelden de in dit plan beschreven risicofactoren voor meerdere bevolkingsgroepen uit Eindhoven. Zij zijn niet alleen toe te schrijven naar één specifieke bevolkingsgroep. Cultuurverschillen tussen de verschillende bevolkingsgroepen kunnen er de oorzaak van zijn dat bepaalde risicofactoren vaker voorkomen. In dit plan formuleren wij voor risicogroepen jongeren tot 23 jaar de volgende risicofactoren:

Jongere:

- ◆ Vervreemding, opstandigheid, grensoverschrijdend gedrag, regels overtreden;
- ◆ Eigen slachtofferschap;
- ◆ Omgang met vrienden die probleemgedrag vertonen, rondhanggedrag;
- ◆ Laag IQ, concentratieproblemen;
- ◆ Probleemgedrag bevorderende houding, agressie;
- ◆ Probleemgedrag op zeer jonge leeftijd;
- ◆ Wegloop- en zwerfgedrag;
- ◆ Constitutionele factoren/ ontwikkelingsstoornissen;
- ◆ Riskante gewoonten (drugs, alcohol, gokken);
- ◆ Arme vrijetijdsinvulling.

---

¹ Jaco Dagevos, Mérove Gijsberts (redactie), Jaarrapport Integratie 2007. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag

- vervolg risicofactoren -

Gezin:

- ◆ Geschiedenis van probleemgedrag in het gezin;
- ◆ Geringe pedagogische kwaliteiten ouders, ouders bieden weinig/ geen ondersteuning;
- ◆ Conflicten in het gezin, verwaarlozing, mishandeling;
- ◆ Echtscheiding, stiefouderschap, plaatsing in pleeggezin;
- ◆ Slecht voorbeeldgedrag/ probleemgedrag ouders, gezinsleden, criminaliteit gezinsleden;
- ◆ Weinig/ geen toezicht;
- ◆ Drugs-/ alcoholgebruik ouders.

School:

- ◆ Vroeg en aanhoudend antisociaal gedrag;
- ◆ Slechte leerprestaties;
- ◆ Leerachterstand al op de basisschool;
- ◆ Gebrek aan binding met school en leerkrachten: spijbelen, schoolwisselingen;
- ◆ Gebrek aan orde en discipline op school.

Woonomgeving:

- ◆ Verkrijgbaarheid van drugs;
- ◆ Uitgaansgedrag jongeren en drugs- en alcoholgebruik;
- ◆ Verkrijgbaarheid van wapens;
- ◆ Maatschappelijke normen die probleemgedrag bevorderen;
- ◆ Hoge mate van doorstroming in de wijk;
- ◆ Weinig binding in de wijk en gebrek aan organisatie in de wijk;
- ◆ Lage inkomens en ondermaatse behuizing;
- ◆ Geweldsberichten in de media;
- ◆ Algemene staat van (onderhoud van de) openbare ruimte;
- ◆ Sfeer van onderdrukking, geen/ weinig aangiftebereidheid uit angst voor represailles.

Arbeid:

- ◆ Jongeren hebben moeite met het vinden van werk
- ◆ Jongeren weten hun werk niet vast te houden / behouden.

1.10 Doelgroepen

Op basis van de probleemverkenning willen we met dit plan de volgende doelgroepen binnen de Eindhovense bevolking bereiken:

◆ *Zorgjongeren (categorie 1)*

Dit zijn kinderen/jongeren (0-23 jaar) met een bepaalde psychosociale problematiek of problemen in de thuissituatie, waarover de signalerende instelling zich zorgen maakt (dit kan zijn op basis van een signaleringsmethodiek, maar zeker ook op basis van deskundigheid en 'niet pluis'-gevoel van de hulpverlener/instelling).

◆ *Risicjongeren (categorie 2)*

Dit zijn kinderen/jongeren (0-23 jaar), die vanwege een aantal risicofactoren (kindfactoren, ouderfactoren, gezinsfactoren en omgevingsfactoren) meer kans lopen op ontwikkelingsachterstand, bepaalde psychosociale problematiek of problemen in de thuissituatie. Bij 4 of meer risicofactoren is sprake van een zogenaamde "risicjongere".

◆ *Criminele jongeren (categorie 3)*

Deze jongeren zijn meerdere keren met politie en justitie in aanraking geweest. Zij bevinden zich vaak in dezelfde kringen als risicjongeren, met negatieve beïnvloeding als gevolg. Risicjongeren lopen hierdoor kans de eerste delicten te plegen en 'first offender' te worden. First offenders lopen een risico om verder af te glijden en tot de groep criminelen te gaan behoren.

◆ *Risicogezinnen*

Het gaat hier om gezinnen die problemen ervaren met gezinsmanagement. Er is sprake van meervoudige problemen (zoals echtscheiding, schulden, verwaarlozing, opvoed- en opgroeioproblemen vanwege geringe pedagogische kwaliteiten van de ouders, leerproblemen e.a). De ouders of verzorgers kunnen onvoldoende zelfstandig hun opvoedingstaken uitvoeren.

Binnen de groep ouders vormen de Marokkaanse alleenstaande moeders met kinderen een extra aandachtspunt. Het is een groep die zich in een geïsoleerde en achtergestelde positie bevindt. Alleenstaande moeders ervaren problemen op het gebied van zelfstandigheid en kunnen de thuissituatie vaak niet meer aan.

2 Projectlijnen

Op basis van de probleemverkenning formuleren wij vier projectlijnen waarbinnen wij acties gaan ontwikkelen. De projectlijnen zijn:

1. Opvoedings- en opgroeiondersteuning;
2. Marokkaans-Nederlandse jongeren in onderwijs en arbeid;
3. Toezicht, drang/dwang en zorg;
4. Communicatie met de Marokkaanse gemeenschap.

Binnen de projectlijnen intensiveren wij bestaande en initiëren wij nieuwe activiteiten om de risicofactoren positief te beïnvloeden. Het doel is de kansen en het gedrag van Marokkaans-Nederlandse jongeren positief en duurzaam te beïnvloeden door een gerichte aanpak van zoveel mogelijk risicofactoren.

De vier projectlijnen vormen een samenhangend pakket voor de doelgroepen. Wij maken hierbij een onderverdeling naar de volgende leeftijdscategorieën: 0-12 jaar, 12 -17 jaar, 18 – 23 jaar.

2.1 Tijdspad en verantwoording

De uitwerking van dit plan beslaat de periode 2009 tot en met 2010. De uitvoering van de acties uit de vier projectlijnen vindt integraal plaats. De problemen doen zich voor op verschillende leefgebieden (wonen, scholing, vrije tijd, werk e.a.). Jaarlijks rapporteren wij over de resultaten en voortgang. De afdeling Jeugd (sector Mens & Maatschappij) is verantwoordelijk voor de coördinatie en ontwikkeling van activiteiten uit de verschillende projectlijnen.

2.2 Middelen

De bekostiging van dit plan komt voort uit reguliere en nieuwe middelen. Voor dit laatste zijn in het programma Actieve Jeugd voor de periode 2008-2011 middelen opgenomen.

Met de kabinetsbrief van 30 januari 2009 heeft ook het Rijk middelen beschikbaar gesteld. De gemeente Eindhoven ontvangt in 2009 voor de uitvoering van projectlijn 3 bijdrage van € 245.000,-. In 2010 zal het Rijk opnieuw middelen beschikbaar stellen. De gemeente Eindhoven zal dan opnieuw een beroep doen op deze middelen. Dit geldt ook voor eventueel beschikbare komende middelen vanuit de provincie.

3 Projectlijn opvoedings- en opgroeiondersteuning

3.1 Inleiding

Het vragen om opvoedings- en opgroeiondersteuning is geen vanzelfsprekendheid. Vaak is men onvoldoende op de hoogte van het bestaan van deze vormen van hulpverlening en ondersteuning. Hierdoor bereiken deze voorzieningen de Marokkaans-Nederlandse jongeren en Marokkaanse ouders/verzorgers onvoldoende. Opvallend is dat de groep alleenstaande Marokkaanse moeders om specifieke aandacht vraagt. Zij kunnen de opvoeding van hun kinderen alleen niet aan. Deze kinderen lopen hierdoor het risico tot de groep jongeren met probleemgedrag te gaan behoren. Daarom schenken we in dit plan apart aandacht voor alleenstaande Marokkaanse moeders.

Het bevorderen van het gebruik en de toegankelijkheid van opvoedings- en opgroeiondersteuning vergt een extra inspanning. Het vergroten van de kennis van de Marokkaanse cultuur bij instellingen die opvoedings- en opgroeiondersteuning bieden is hiervan een onderdeel.

3.2 Basisvoorzieningen opvoedings- en opgroeiondersteuning

De gemeente Eindhoven heeft de afgelopen jaren zorgvuldig haar zorg- en hulpverleningsstructuur opgebouwd. Deze biedt dienstverlening aan alle inwoners van de gemeente. Afhankelijk van de doelstelling en de jaarlijkse subsidieafspraken met de gemeente kunnen deze functies zich specifiek inzetten voor één of meerdere bevolkingsgroepen (bijvoorbeeld jonge moeders, zwerwers e.a.).

Onderstaande functies bieden dienstverlening aan onder andere Marokkaans-Nederlandse jongeren en hun ouders:

- ◆ Consultatiebureaus;
- ◆ Opvoedingsondersteuning;
- ◆ Kinderopvang plus;
- ◆ V.V.E.;
- ◆ JEM & Kids;
- ◆ CJG;
- ◆ Gezinscoach;
- ◆ JPP, TIM, JMW, SMW;
- ◆ Jongerenloket Z, BJZ;
- ◆ JongerenwerkT-team (zwerfproject);
- ◆ Empowerment;
- ◆ Homestart & Doorstart.

3.2.1 Toegankelijkheid

Uit onderstaande tabel 2 blijkt in hoeverre alle Eindhovenaren gebruik maken van voorzieningen van de Lumensgroep.

	<i>Totaal</i>	<i>Niet-westers %</i>	<i>Turks %</i>	<i>Marokkaans %</i>	<i>Surinaams %</i>	<i>Antilliaans %</i>
<i>Totaal klanten Lumensgroep</i>	9891	35.2	10.4	9.8	3.5	1.1
<i>Sociale Raadslieden</i>	4604	48.8	12.7	14.5	5.1	1.3
<i>AMW</i>	2607	17.8	4.3	5.3	2.0	6
<i>Opvoedingsondersteuning</i>	922	53.1	24.8	8.8	2.2	1.3
<i>SMW</i>	798	20.6	5.4	3.9	2.1	5
<i>Huiselijk geweld</i>	404	30.7	8.9	7.7	2.5	5
<i>Schuldhelpverlening</i>	637	21.8	9.8	4.4	2	3.5

Tabel 2, het betreft de sociale culturele identiteit van de klant, bron Lumensgroep (bewerking BiO)

Uit de tabel blijkt dat van de ca.10.000 klanten van de Lumensgroep groep ruim een derde van niet –westerse afkomst is. Van de Lumens-klanten is 10% Turks en 10% Marokkaans. Van de totale bevolking is grofweg 5% Turks en 2,5% Marokkaans. Dit betekent dat Turkse en Marokkaanse Eindhovenaren oververtegenwoordigd zijn onder de klanten van de Lumensgroep. Verhoudingsgewijs zijn Marokkanen vaker dan Turken klant bij Lumensgroep.

Conclusie: De Marokkaanse doelgroep maakt in het algemeen goed gebruik van de genoemde voorzieningen van de Lumensgroep. Het SMW, AMW, opvoedingsondersteuning en schuldhulpverlening zouden meer cliënten van Marokkaanse doelgroepen moeten bereiken gezien de actuele problematiek.

3.2.2 Maatschappelijke achterstand

Mensen met een laag opleidingsniveau, een laag inkomensgrens en zonder betaalde baan worden beschouwd als mensen met maatschappelijke achterstand. Uit de index voor maatschappelijke achterstand ontwikkeld door het SCP blijkt, dat vooral veel Eindhovenaren van Marokkaanse afkomst een maatschappelijke achterstand te hebben. Bij Turken, Surinamers en in nog iets meerdere mate Antillianen is er minder maatschappelijke achterstand. Achterstand bij Marokkanen is 30%, Turken 17%, Surinaams 15%, Antiliaans 13%. (Bron: Inwonersenquete BIO, najaar 2007.)

Conclusie: Op sociaal-economisch gebied heeft de Marokkaanse doelgroep een dubbele achterstand ten opzichte van andere bevolkingsgroepen. Deze sociaal-economische positie versterkt de omvang en intensiteit van de jeugdproblematiek van de Marokkaanse risicogroepen.

3.2.3 Zorg over geld en schulden

Bijna één op de vijf Eindhovenaren maakt zich bijna voortdurend of heel vaak zorgen over geld. Bij de Eindhovenaren van niet-westerse afkomst is dat een nog een groter deel, wat niet verwonderlijk is gezien hun lagere inkomen. Hieronder geven wij dit weer in twee tabellen.

Tabel 3: zorgen over geld, naar herkomstgroepering.

	<i>Totaal bevolking</i>	<i>Niet-westers</i>	<i>Turks</i>	<i>Marokkaans</i>	<i>Surinaams</i>	<i>Antilliaans</i>
<i>Zorgen over geld</i>	3318	714	161	68	135	77
<i>Zorgen over geld in %</i>	18.5	36.8	29.5	58.8	41.7	45.4

(Bron: Inwoner enquête BiO, najaar 2007)

	<i>Totaal bevolking</i>	<i>Niet-westers</i>	<i>Turks</i>	<i>Marokkaan s</i>	<i>Surinaam s</i>	<i>Antilliaan s</i>
<i>Lening, schulden of betalingsachterstanden</i>	3318	714	161	68	135	77
<i>Lening, schulden of betalingsachterstanden in %</i>	23.0	43.3	46.5	60.0	44.7	47.3

Tabel 4: leningen, schulden of betalingsachterstanden, naar herkomstgroepering.

(Bron: Inwoner enquête BiO, najaar 2007)

De verschillen per herkomstgroepering zijn groot: de Marokkanen hebben de meeste geldzorgen, gevolgd door de Antillianen en Surinamers. Bij de Turkse Eindhovenaren komen geldzorgen minder voor.

Conclusie: we zien hier een overeenkomstig patroon, Eindhovenaren van niet-westerse afkomst hebben vaker schulden. Met name de Marokkanen, Antillianen, Surinamers en Turken scoren ongeveer gelijk waarbij Marokkanen het hoogste scoren.

De Marokkaanse doelgroep scoort hoog op het gebied van financiële schulden. Door hen meer bekend en gebruik te laten maken van voorzieningen zoals schuldhelpverlening en voorzieningen in het kader van armoedebestrijding kan dit teruggebracht worden.

3.2.4 Sociaal- economische status van de woonbuurt

Van alle Eindhovenaren woont een kwart in de groep buurten met de laagste sociaal-economische status. Van de niet-westerse migranten en migrantenkinderen woont een veel groter deel in zo'n buurt, namelijk ruim 40% is. Slechts 14,1 % woont in een buurt met een hoge sociaaleconomische status. Dit terwijl van alle Eindhovenaren 30,4% in zo'n betere buurt woont.

Uit de segregatie-index blijkt dat diverse bevolkingsgroepen geconcentreerd bij elkaar wonen. Een hoge segregatie-index hebben bijvoorbeeld de Turken en Marokkanen. Marokkanen wonen relatief vaak in Eckart, Vlokhoven en Jagershoef (Woensel-Noord).

3.3 Programma projectlijn opvoedings- en opgroeiondersteuning

3.3.1 Beter bereiken doelgroepen

Met het bereiken en betrekken van de Turkse doelgroep binnen het onderwijs en de opvoeding zijn positieve ervaringen opgedaan met een (Turkse) medewerkster van het onderwijssteunpunt van het CJG. Deze medewerkster zet zich in voor alle allochtone bevolkingsgroepen in Eindhoven. Deze goede ervaring vormt voor ons de aanleiding om voor de Marokkaanse doelgroep een pedagogisch medewerker aan te stellen binnen het CJG. Deze zal zich naast de Marokkaanse doelgroep ook richten op andere allochtone doelgroepen.

De medewerkster onderwijssteunpunt en de pedagogisch medewerker vormen samen een hecht team binnen het CJG voor opgroei- en opvoedingsondersteuning naar allochtone inwoners van de gemeente Eindhoven.

Inhoudelijk zal de functie van de nieuwe pedagogisch medewerker bestaan uit: het geven van informatie en voorlichting over de bestaande voorzieningen van opgroei- en opvoedingsondersteuning, doorverwijzen van gezinnen of individuele cliënten naar de bestaande instanties voor opvoedings- en opgroeiondersteuning, voorlichting en informatie geven over het gebruik en belang van peuterspeelzalen om de deelname van Marokkaans-Nederlandse peuters te vergroten, vergroten van Marokkaanse ouderbetrokkenheid bij scholen en andere zorgtrajecten in het onderwijs.

3.3.2 Draagvlak vergroten

Dit willen wij bereiken door binnen de Marokkaanse gemeenschap van Eindhoven bekendheid te geven aan de mogelijkheden van opvoedings- en opgroei-ondersteuning. Dit door het creëren van draagvlak en het bewerkstelligen van een mentaliteitsverschuiving onder Marokkaans-Nederlandse jongeren en ouders/opvoeders ten aanzien van ondersteuning bij opvoedings- en opgroeivragen. Moskeeën vervullen vanuit hun functie een belangrijke rol binnen de Marokkaanse gemeenschap. Ook wij willen de Moskeeën (met overwegend bezoekers van Marokkaanse afkomst) een rol geven. Tijdens de gesprekken voorafgaande aan dit beleidsdocument is daarover met elkaar van gedachten gewisseld. Dit zal onder andere vorm krijgen in het ontwikkelen van een pilot met betrekking tot de maatschappelijke rol van de Marokkaanse Moskeeën van Palet. De pilot vloeit voort uit de kabinetsbrief van 30 januari 2009. Palet is door het Ministerie van VROM gevraagd hierover een pilot te ontwikkelen en heeft hiervoor de gemeente Eindhoven benaderd.

We willen enkele gekwalificeerde Marokkaanse vrijwilligers de cursus Triple P aanbieden. Ook gaan wij opvoedcursussen organiseren voor de Marokkaanse doelgroep. Zij kunnen als 'peergroep' het voorbeeld geven. Daarbij kan in beeld worden gebracht welke opvoedingsvragen de deelnemers hebben en hoe deze via de bestaande voorzieningen (O&O, Centrum Jeugd en Gezin, Jeugdzorg) te beantwoorden zijn. Verder zal er ook een beroep gedaan worden op de zelfstandigheid van mensen, het creëren van netwerken van familie, vrienden en intermediairs die op vrijwillige basis hier een rol in kunnen spelen. Het CJG zal in samenwerking met deze 'peergroep' jaarlijks thema-avonden organiseren rondom opvoedings- en opgroei-ondersteuning.

3.3.3 Ondersteuning alleenstaande moeders

Een (groot) deel van de Marokkaanse alleenstaande moeders in Eindhoven heeft moeite zich zelfstandig te handhaven. De doelgroep wordt langzaam groter door toename van het aantal echtscheidingen en uitstroom vanuit het Blijf van mijn Lijfhuis.

De problematiek van deze groep alleenstaande moeders kan leiden tot problemen van psychosociale aard bij de moeders en gedragsproblemen bij de kinderen. Aandachtspunten zijn onder andere sociale contacten, ondersteuning in de huishouding en opvoedingsvaardigheden. De aanpak dient zowel individueel als integraal naar het gezinssysteem te zijn gericht waarbij aandacht is voor de culturele achtergrond. Wij willen deze doelgroep, de problematiek en de mogelijkheden van ondersteuning volledig in beeld krijgen aan de hand van verder onderzoek.

3.3.4 Vergroten van interculturele competenties

Het vergroten van kennis over de Marokkaanse cultuur bij instellingen die opvoedings- en opgroeiondersteuning bieden en andere hulpverleningsorganisaties draagt bij aan de toegankelijkheid en bereikbaarheid. Door kennis en informatieoverdracht willen wij bestaande professionele instanties met Marokkaanse vrijwilligers- en zelfstandige organisaties intensief laten samenwerken. Met deze samenwerking beogen we tevens gezamenlijk beleid te ontwikkelen en of bestaand beleid aan te vullen, dat erop gericht is meer Marokkaans-Nederlandse jongeren en ouders/verzorgers te bereiken en deze beter te bedienen.

3.3.5 Toegankelijkheid vergroten

Wij willen de toegankelijkheid en bereik van de bestaande voorzieningen van opvoedings- en opgroeiondersteuning en materiële ondersteuning (schuldhulpverlening, armoedebestrijding e.a.) vergroten. Met name voor Marokkaans-Nederlandse jongeren en ouders/verzorgers in woonwijken waarin het grootste deel inwoner van Marokkaanse afkomst is. Dit doen we onder andere door het maken van aanvullende inhoudelijke afspraken met de bestaande aanbieders van opvoedings- en opgroeiondersteuning. Deze aanbieders moeten zich nadrukkelijker gaan richten op Marokkaans-Nederlandse jongeren en ouders/verzorgers met opvoedings- en opgroevragen. Wij denken hierbij aan het ontwikkelen van nieuwe methodieken, laagdrempelig werken, inzetten van deskundigen en creëren van een samenwerkingsnetwerk. Ook denken wij aan het faciliteren van bestaande vader- en moedercomités. Zij kunnen in hun contacten informatie verstrekken over de Eindhovense zorg- en hulpverleningsstructuur.

4 Projectlijn Marokkaanse-Nederlandse Jongeren in onderwijs en arbeid

4.1 Inleiding

Onder Marokkaans-Nederlandse jongeren is de schooluitval relatief hoog, ondanks extra inspanningen om dit te voorkomen. Uit de probleemanalyse blijkt, dat zorgvoorzieningen in- en rondom school de Marokkaans-Nederlandse jongeren onvoldoende bereiken. Marokkaans-Nederlandse jongeren raken gedemotiveerd en soms gefrustreerd. Er zijn acties nodig op verschillende niveaus, gericht op de jongere, diens ouders/verzorgers en de zorgstructuur om hen heen.

De relatie en communicatie tussen scholen, scholieren en Marokkaanse ouders/verzorgers en vrijwilligersorganisaties dient geïntensiveerd te worden. Marokkaanse ouders hebben een informatieachterstand op het gebied van het schoolsysteem in Nederland en over ontwikkelingsstoornissen bij kinderen zoals ADHD, stoornissen in het autistisch spectrum enz.

4.2 Voorzieningen van onderwijs en terugdringen voortijdig schoolverlaten

De gemeente Eindhoven heeft de afgelopen jaren zorgvuldig haar onderwijsstructuur en contacten met het onderwijsveld opgebouwd. Dit geldt ook voor het terugdringen van het voortijdig schoolverlaten. Er is sprake van een continu proces omdat het onderwijsveld constant in beweging is en veel jongeren problemen hebben een startkwalificatie te halen. Afhankelijk van de relatie met de verschillende onderwijsfuncties en activiteiten terugdringen van het voortijdig schoolverlaten kan de gemeente afspraken maken om deze functies specifiek in te zetten voor één of meerdere bevolkingsgroepen (bijvoorbeeld jongere coaching Eindhoven, SMW e.a.).

Het gaat om de volgende functies:

- ◆ V.V.E.;
- ◆ Bureau Leerplicht;
- ◆ Schoolmaatschappelijk werk;
- ◆ Rebound;
- ◆ Jongerencoaching Eindhoven;
- ◆ Eerste opvang Anderstaligen;
- ◆ Centraal loket Zorgleerlingen;
- ◆ Volwasseneducatie;
- ◆ Servicepunt RMC;
- ◆ School 23;
- ◆ Interne zorgklassen;
- ◆ Zorg adviesteam;
- ◆ Jongerenloket Z;
- ◆ E-SMS (nog in ontwikkeling).

Binnen de Marokkaanse gemeenschap Eindhoven zijn ook initiatieven op gang gekomen die zich richten op het onderwijs. Voorbeelden daarvan zijn de projecten van St. Waf (project 'Jongerenproblematiek?') en Stichting Doel (mentoring van jongeren in het voortgezet onderwijs). De gemeente wil deze initiatieven faciliteren (bijv. door het inzetten van eigen netwerken), ondersteunen en door relaties tot stand te brengen met soortgelijke Eindhovense activiteiten.

4.2.1 Deelname aan peuterspeelzaken

Uit Bio-onderzoeken van 2001 was naar voren gekomen, dat Marokkaans-Nederlandse peuters ondervertegenwoordigd zijn in de deelname aan peuterspeelzalen, namelijk 40%. Door een extra voorziening is er toen in een periode van 3 jaar de deelname van Marokkaans-Nederlandse peuters gestegen met 60%. Nadat deze voorziening is gestopt daalde de deelname terug naar 40%.

Conclusie: er is nog steeds een grote achterstand in de deelname van Marokkaans-Nederlandse peuters aan peuterspeelzalen.

Voor de algemene- en de taalontwikkelingen van jonge Marokkaans-Nederlandse kinderen vinden wij extra inzet nodig om deelname aan peuterspeelzalen en VVE te bevorderen nodig. De gemeente Eindhoven gaat met partners uit de stad dit actiepoint oppakken.

4.2.2 Opleidingsniveau

Opleiding is een belangrijke factor in het leven. Het is bepalend voor de kansen die iemand heeft om een baan en een inkomen te verwerven. Als men een lage opleiding heeft en daardoor moeite met o.a. lezen en schrijven, dan is ook dat een probleem in het dagelijkse leven. Van de Eindhovenaren met een niet-westerse achtergrond heeft bijna 30% geen opleiding of uitsluitend basisschool. Vooral bij Turken en Marokkanen komt dit vaak voor. Van hen heeft grofweg 40% uitsluitend basisschool of helemaal geen opleiding. Ook blijkt dat van de Marokkanen zo'n 20% geen opleiding heeft en van de Turken 10%. Bij Turken en Marokkanen blijft het percentage hoogopgeleiden onder de 10%; bij Surinamers en Antillianen is dat resp. 15 en bijna 30%.

Tabel 5: Gerealiseerd opleidingsniveau, naar herkomstgroepering.

	Totaal bevolking %	Niet- westers %	Turks %	Marokkaa ns%	Surinaams %	Antilliaans %
<i>(niet in %, absoluut getal)</i>	3088	622	145	61	124	63
<i>Geen/ basis</i>	10.8	28.9	39.9	45.2	19.6	12.6
<i>Laag</i>	25.5	23.3	24.9	16.4	35.1	21.8
<i>Gemiddeld</i>	30.3	26.3	24.7	31.0	30.2	37.9
<i>Hoog</i>	33.3	21.5	10.5	7.4	15.1	27.6

(Bron: Inwoner enquête BiO, najaar 2007)

Conclusie: uit de cijfers van tabel 5 blijkt dat de Marokkaanse doelgroep het hoogst scoort in vergelijking met andere bevolkingsgroepen. Dit geldt meer voor de eerste generatie en voor een deel van de tweede generatie Marokkanen die op een later leeftijd naar Nederland zijn gekomen.

4.2.3 De Nederlandse taal

Tabel 6: Moeite met de Nederlandse taal naar herkomstgroepering.

	<i>Totaal bevolking %</i>	<i>Niet- westers %</i>	<i>Turks %</i>	<i>Marokkaa ns%</i>	<i>Surinaams %</i>	<i>Antilliaans %</i>
<i>(niet in %, absoluut getal)</i>	3289	719	162	69	124	79
<i>Moeite met spreken van Nederlandse taal, Veel / een beetje</i>	6.6	34.5	39.8	38.7	7.8	12.1
<i>Moeite met lezen van Nederlandse taal, Veel / een beetje</i>	6.4	31.3	37.4	35.7	7.1	6.7
<i>Moeite met schrijven van Nederlandse taal, Veel / een beetje</i>	10.6	40.3	46.1	46.0	10.8	16.9
<i>Moeite met gesprek volgen in Nederlandse taal, Veel / een beetje</i>	5.7	31.2	37.7	35.6	6.3	9.8

(Bron: Inwoner enquête BiO, najaar 2007)

Er is een groot verschil tussen Marokkanen en Turken enerzijds en Surinamers en Antillianen anderzijds. Van de mensen die problemen hebben met het Nederlands, zegt het grootste deel (ongeveer twee derde deel) dat zij een beetje moeite hebben en een kleiner deel dat zij veel moeite hebben. Het meest komt voor dat men moeite heeft met het schrijven van Nederlands.

Conclusie: de bovengenoemde cijfers verklaren waarom een leerachterstand is ontstaan bij een deel van Marokkaans-Nederlandse jongeren. Ze missen vanuit de thuissituatie de nodige ondersteuning op het gebied van huiswerk omdat hun ouders de Nederlandse taal onvoldoende beheersen.

Om te kunnen communiceren met bijvoorbeeld het consultatiebureau, op school of met hulpverleners is het beheersen van de Nederlandse taal essentieel. Deelname aan Volwasseneducatie kan uitkomst bieden om de Nederlandse taal te leren.

4.2.4 Voortijdig schoolverlaters

Uit cijfers van de afdeling Leerlingenzorg van de gemeente Eindhoven blijkt dat jongeren van niet- Nederlandse afkomst vaker voortijdig de school verlaten dan Nederlandse jongeren.

Van alle Eindhovense jongeren in de schooljaren 2005/2006 en 2006/2007 zien we dat 4,2% voortijdig schoolverlater was. In het jaar daarvoor was dat percentage met 4,6% wat hoger. Het gaat om jongeren in de leeftijd van 12 tot 22 jaar.

Bij jongeren van niet-westerse afkomst ligt het percentage dat voortijdig de school verlaat met 7% een stuk hoger. En dat percentage is ten opzichte van het voorgaande schooljaar niet afgenomen.

Dat zoveel Eindhovense jongeren van niet-westerse afkomst voortijdig, dus zonder startkwalificatie, de school verlaten resulteert uiteindelijk in een laag opleidingsniveau onder deze bevolkingsgroepen.

4.2.5 Schoolverzuim

Elk jaar wordt in zo'n 800 situaties door een leerplichtconsulent actie ondernomen op meldingen van schoolverzuim. Deze 800 gevallen betreffen zo'n 3% van alle leerplichtige jongeren in Eindhoven.

Uit het onderzoek Percentage schoolverzuimers naar herkomstgroepering (schooljaren 2004/2005, 2005/2006 en 2006/2007), blijkt dat de Surinaamse en Antilliaanse jongeren vaker verzuimen. Bij hen ligt het percentage boven de 6%.

Onder Marokkanen is het schoolverzuim met 4% net iets hoger dan bij de gemiddelde Eindhovense leerplichtige. Bij Turken is het verzuimpercentage ca.5%.

Conclusie: Op het gebied van schoolverzuim zien we dat er anders dan de beeldvorming doet vermoeden namelijk er geen grote schooluitval en schoolverzuim is onder Marokkanen. De inzet van leerplicht is dus voldoende.

4.3 Programma Marokkaans-Nederlandse jongeren in het onderwijs

De Eindhoven-Sociaal Maatschappelijke School (eSMS) is nog in ontwikkeling. We verwachten dat dit instrument ook goed kan aansluiten op de hulpvraag van een deel van de Marokkaanse doelgroep.

Met de eSMS willen voortgezet onderwijs, GGzE, Het DOK, (ZMOK Saltho) de Combinatie, Veiligheidshuis en gemeente Eindhoven een groep van veelal leerplichtige jongeren met complexe problemen een passend arrangement bieden. Op basis van een aantal casusbesprekingen werd duidelijk dat zo'n aanpak in Eindhoven nodig is. Voor deze is binnen het huidige onderwijsaanbod geen passende plaats te vinden.

De nog verder uit te werken aanpak bestaat uit ten minste onderwijs- en arbeidstoeliding en zorg. Daarnaast bieden we (een aantal) jongeren een vrijetijdsprogramma en onderzoeken we de mogelijkheid van een 24-uurs arrangement. Gezien de probleemgeschiedenis van een aantal jongeren zal deelname aan het programma niet vrijblijvend kunnen zijn.

Het aanbod wordt gevuld vanuit de bestaande organisaties waarbij sprake zal zijn van een vernieuwend samenwerkingsverband. Iedere betrokken organisatie levert daarin de eigen expertise en menskracht en de meerwaarde voor de jongere ontstaat vanuit de synergie die door die inbreng en samenwerking ontstaat.

De filosofie van de aanpak laat zich het beste kenschetsen door begrippen als maatwerk, gericht op kansen, aandacht voor positieve incentives, niet geïsoleerd van de samenleving en niet vrijblijvend.

4.3.1 Vergroten ouderenbetrokkenheid bij BO en VO scholen

Het organiseren van informatie- en ontmoetingsbijeenkomsten tussen scholen, ouders en jongeren. Hier dient een planmatige aanpak voor te komen om betere afstemming te bewerkstelligen tussen school enerzijds en jongeren en ouders/verzorgers anderzijds. Hierin zien wij een ondersteuningsrol weggelegd voor de bestaande zorgadviesteams in samenwerking met het CJG. Ook vader- en moedercomités kunnen een rol spelen.

4.3.2 Aanpak stageproblematiek

Wij vinden het van belang om samen met het onderwijsveld, maatschappelijk ondernemende bedrijven en Steunpunt Vrijwilligerswerk Eindhoven (maatschappelijke stages) te zoeken naar een oplossing. Deze oplossing dient gericht te zijn op het creëren van stageplekken voor de doelgroep en Marokkaanse leerlingen en tevens op ondersteuning en begeleiding naar stageplekken.

De huidige economische tegenwind maakt het aanpakken van deze activiteit problematischer. De effecten doen zich gelden op de beschikbare beroepspraktijkvormende- en beroepsbegeleidende leerweg- plaatsen (BPV- en BBL- plaatsen). Binnen de taskforce jeugdwerkeloosheid werken gemeente Eindhoven, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven samen aan oplossingen. Wij willen daarbij extra aandacht voor de Marokkaans-Nederlandse jongeren.

4.3.3 Werkgelegenheid

Wij willen via het jongerenloket Z, WZI en Ergonbedrijven extra inspanningen doen om werkloze Eindhovense jongeren van Marokkaanse afkomst met een hoog risicoprofiel versneld te helpen aan werk. Hetzij via sociale werkplaatsen, hetzij in het reguliere werk. De bedoeling is de kansen op de arbeidsmarkt van jongeren die moeilijk bemiddelbaar zijn te vergroten.

Ook hiervoor geldt dat de huidige economische tegenwind de aanpak bemoeilijkt.

5 Projectlijn toezicht, drang/dwang en zorg

Preambule

Het plan van aanpak is op 18 juni 2009 besproken in de gezagsvolle driehoek. Naar aanleiding hiervan zal projectlijn 3 verder worden verfijnd na totstandkoming van het Integraal Veiligheidsbeleid.

5.1 Inleiding

Uit de probleemverkenning van dit plan van aanpak valt op te maken dat de rol en invloed van risicjongeren op de terreinen veiligheid, straatbeeld, delictgedrag, overlast in wijken, integratie, wonen en onderwijs in negatieve zin opvalt. Maatregelen op het gebied van toezicht, drang/dwang en zorg missen op dit moment vaak het doel. Binnen deze projectlijn wordt op basis van achtergrondgegevens en de probleemschets een aanpak voor de doelgroep risicjongeren tot 23 jaar opgesteld. De uitwerking hiervan is het programma voor de projectlijn binnen het 'plan van aanpak risicjongeren tot 23 jaar Eindhoven 2008 – 2010'.

5.2 Ontwikkeling jeugdoverlast

De partners van het Veiligheidshuis Eindhoven zijn op meerdere momenten en plekken in de stad geconfronteerd met een verhoogde overlast van groepen (risico-)jongeren. De statistieken ondersteunen de praktijk zoals die in 2008 aan den lijve zijn ervaren. Vanaf 2004 is de jeugdoverlast met circa 15% toegenomen. Overlast van jeugd blijft een punt van aandacht en zorg, mede omdat er uit de ervaringen van de partners blijkt dat in de manier waarop de groepen zich manifesteren verharding van gedrag optreedt.

Politie cijfers	2004	2005	2006	2008
<i>Jeugdoverlast</i>	1592	1683	1563	1842

5.3 Overlast in wijken

Onderstaande tabel schetst een beeld van de overlast van groepen (risico-)jongeren in enkele wijken in Eindhoven en het aantal risicjongeren.

Stadswijken	Aantal jongeren per hanggroep	Waarvan aantal criminele jongeren
<i>Rapenland</i>	59	11
<i>Van de Vorst</i>	16	5
<i>Eckart/Vaartbroek</i>	31	3
<i>Bennekel</i>	20	5

<i>Genderdal</i>	30	10
<i>Risicojeugd (Eindhoven)</i>	1500	
<i>Criminele tendens (Eindhoven)</i>	175	
<i>Zorgwekkend (Eindhoven)</i>	35-40	

5.4 Wie plegen er delicten?

Om beter zicht te verkrijgen in de participatie van de sterker in criminaliteit vertegenwoordigde bevolkingsgroepen, is het van belang te kijken naar de verschillende leeftijdsgroepen en verschillende delicten.

Leeftijdsgroepen

In Eindhoven komt 1,4% van alle inwoners in de politiestatistieken voor als verdachte. Het grootste aandeel hierin nemen de jongeren van 12 tot 17 jaar.

Gekeken naar de bevolkingssamenstelling en de mate waarin onderstaande jongeren in de politiestatistieken als verdachte voorkomen, komt een alarmerend beeld voor de volgende groepen naar voren. De cijfers met betrekking tot onderstaande opsomming zijn gebaseerd op cijfers van de Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) over 2007.

- ◆ Antillianen/ Arubanen 6,3 % (factor 5,7)
- ◆ Marokkanen 10,4 % (factor 4,2)
- ◆ Surinamers 4,2 % (factor 2,5)
- ◆ Turken 13,2 % (factor 2,9)

(De factor geeft aan hoeveel hoger het % ligt dan op grond van het aandeel in de bevolking verwacht mag worden)

Met name Marokkaanse risicojongeren verdienen nadrukkelijk de aandacht. Meer dan 10% van de jongeren tot en met 17 jaar van Marokkaanse afkomst staat als verdachte te boek, een percentage dat viermaal hoger ligt dan op grond van het aandeel in de bevolking verwacht mag worden. Dit wordt temeer zorgelijk als men in aanmerking neemt dat de groep jongeren beneden 12 jaar inmiddels dubbel zo groot is als de groep van 12 tot en met 17 jaar. Bij een gelijkblijvende trend mag dus verwacht worden dat de komende 10 jaar een verdere toename van het aantal verdachten in deze groep zal optreden.

Voor andere leeftijdsgroepen (18 tot 24 en 25 jaar en ouder) loopt de participatie in criminaliteit en ook de verhoudingsfactor politiestatistieken – bevolkingssamenstelling sterk terug.

5.4.1 Delicten

Onderstaande tabel, op basis van landelijk onderzoek van de KLPD uit 2006, geeft een weergave van de delictgroepen; het aantal aanhoudingen voor verschillende vergrijpen.

Delicten naar herkomst	gewelddadig seksueel	overig seksueel	geweld tegen personen	vermogen met geweld	vermogen	vern. Op. orde en gezag	verkeer	opium	overig	totaal
<i>Nederland</i>	88,9%	87,5%	55,6%	44,6%	58,8%	59,0%	68,3%	53,9%	60,9%	59,2%
<i>Turkije</i>	2,2%	0,0%	12,1%	18,1%	6,2%	8,8%	5,5%	9,9%	12,0%	8,5%
<i>Marokko</i>	2,2%	4,7%	6,2%	12,4%	5,3%	4,5%	2,8%	4,6%	7,0%	5,3%
<i>Suriname</i>	4,4%	0,0%	5,7%	5,2%	2,3%	3,3%	3,5%	5,1%	2,8%	3,6%
<i>Ned. Antillen + Aruba</i>	0,0%	0,0%	3,9%	3,6%	4,5%	4,3%	2,3%	7,9%	3,4%	4,2%

5.5 Probleemschets

Ten aanzien van alle risicojongeren en risicogezinnen vinden op tal van momenten en plekken binnen onze pedagogische infrastructuur toezicht plaats. Denk hierbij aan het consultatiebureau, de huisarts, de peuterspeelzaal, de GGD, de basisschool en het SPIL-centrum, de leerplichtambtenaar, meld- en verwijzroutes in de jeugdzorg, zorg- en casusoverleggen 12- en 12+, de wijkagent en buurtbrigadier, enzovoort.

Toezicht mist voor een deel van de risicojongeren en risicogezinnen zijn doel.

De praktijk laat zien dat signalering van problemen met de jongere of zijn gezin vaak wel tijdig plaatsvindt, maar dat actie en verantwoordelijkheid nemen van de kant van ouders achterwege blijft. Desgevraagd blijkt bij de ouders wel de bereidwilligheid om zich in te zetten, maar het vrijwillig kader blijkt uiteindelijk onvoldoende steun te bieden om het afglijden van jongeren te voorkomen.

Drang en dwang worden in het algemeen als ultimum remedium ingezet; een sluitstukmaatregel als niets meer helpt. Hier dient verandering in te komen. Het is wenselijk om in een vroegtijdig stadium en op basis van maatwerk drang en dwang in te (kunnen) zetten. Enerzijds om het gedrag van de jongere via toepassing van bestuurs- en strafrecht te kunnen beïnvloeden. Anderzijds als stok achter de deur om een entree in het gezin te krijgen en tijdig de juiste hulp, zorg en perspectief te kunnen bieden. Hierbij dient nadrukkelijk aandacht besteed te worden aan de (culturele) achtergrond van de individuele jongere en het gezin.

5.6 Focus projectlijn 3

Alle gecommitteerde partners spreken de wens uit te komen tot een integrale aanpak voor risicjongeren, waarbinnen in een vroegtijdig stadium pro-actief gebruik wordt gemaakt van zowel preventieve als repressieve instrumenten op basis van persoonlijk contact.

De inzet van (gecombineerde) instrumenten is het middel om te komen tot maatwerk. Het uiteindelijke doel van het aanpakken van de factoren die positief gedrag tegenwerken is om de leefomgeving van risicjongeren positief en duurzaam te beïnvloeden. De projectlijn toezicht, drang/dwang en zorg vormt hier een onderdeel van.

5.7 De aanpak

Zoals is gebleken is het vrijwillig en/of vrijblijvend karakter van vroegtijdige interventies een struikelblok. Dit leidt ertoe dat er onvoldoende steun geboden kan worden om het afglijden van risicjongeren te voorkomen. Om vroegtijdige interventies succesvol te laten zijn is de mogelijkheid tot de inzet van drang/dwang nodig, als onderdeel van de integrale aanpak. Het op het individuericht gecombineerd inzetten van zorg- en strafinstrumenten door de partners is het fundament van de maatwerkgerichte aanpak, waarbij ook per individu rekening wordt gehouden met de (culturele) achtergrond van de jongere en het gezin. De partners moeten op het goede moment de juiste interventies inzetten.

Een essentiële voorwaarde is het bij elkaar laten komen van de operationele lijnen (partners) onder (centrale) regie van het Veiligheidshuis Eindhoven. Het Stedelijk Casusoverleg Overlastgevende Risicajeugd Eindhoven (SCORE!) is hiervoor het aangewezen gremium. Het wel; om te komen tot maatwerk is het in beeld krijgen en houden van groepen en netwerken van risicjongeren van groot belang. Vaak is maatwerk niet toepasbaar op een groep, maar door de aanpak van een individu kan er invloed worden uitgeoefend op de groep. Daarnaast dienen naast drang/dwang, toezicht en (na) zorg ingezet te worden. Dit om een 'badkuipcurve' te voorkomen.

De partners binnen deze aanpak zijn:

- ◆ OM;
- ◆ Politie;
- ◆ Jeugdreclassering;
- ◆ Welzijn Eindhoven;
- ◆ Jeugdgroepen in Beeld (JIB);
- ◆ Corporatie (s);
- ◆ Stichting Sport en Sociale Begeleiding;
- ◆ Jeugd en Gezin;
- ◆ Leerplicht;
- ◆ Openbare orde en Integrale Veiligheid;
- ◆ Stadsdeelteam;
- ◆ Bureau Jeugdzorg.

5.8 Uitwerking aanpak

In de preventieve en proactieve sfeer zijn een groot aantal maatregelen opgenomen die bovenop de reguliere ketenvoorzieningen een extra impuls bieden aan de doelgroep. In een beperkt aantal gevallen zal bij risicojongeren ook drang en dwang toegepast moeten worden om de gewenste gedragsbeïnvloeding te bewerkstelligen. Binnen de benoemde integrale aanpak zijn diverse dwangmiddelen voorhanden. Deze zijn onder te verdelen in bestuursrechtelijke en strafrechtelijke maatregelen. In bijlage I worden deze maatregelen afzonderlijke behandeld en nader toegelicht.

Bestuurlijk zijn er mogelijkheden om direct invloed uit te oefenen op de openbare orde en het reduceren van overlast in crisissituaties.

Strafrechtelijk is het mogelijk om risicojongeren voorwaarden op te leggen, dit is mogelijk op vier momenten; bij een voorwaardelijk sepot, bij een schorsing van voorlopige hechtenis en inbewaringstelling, als strafmodaliteit namens het Openbaar Ministerie of bij een vroegtijdige invrijheidsstelling. Genoemde momenten bieden mogelijkheden op de jongere onder dwang te bewegen tot hulp, contactmomenten met de reclassering te hebben, nazorg na detentie te accepteren, enzovoort.

Als op welke wijze dan ook met drang en dwang wordt ingegrepen, dan is hierbij steeds het streven dat ingrijpen gekoppeld wordt aan hulp, zorg en het bieden van perspectief aan de jongere. Waarbij rekening gehouden wordt met de (culturele) achtergrond van de jongere en het gezin.

Van deze aanpak mogen we verwachten dat het op de jongere en op de groep waarvan hij deel uitmaakt een positief effect heeft en het langzaam maar zeker leidt tot een genormaliseerd leven van de doelgroep.

Om te komen tot de uitwerking van de gewenste aanpak zijn (of worden) de volgende projecten opgestart:

- ◆ SCORE!;
- ◆ Inzet straatwachters;
- ◆ Interventieteam;
- ◆ 'FF'Kappe;
- ◆ VIG coaches.

5.8.1 SCORE!

Dit tweewekelijkse overleg richt zich op categorie 2 jongeren uit de volgende wijken in Eindhoven: Woensel Zuid, Woensel Noord en Genderdal. Partners in het overleg zijn: OM, politie, Jeugdreclassering, Leerplicht, Welzijn Eindhoven, CJG, JIB en de gemeente (Vz.).

Doelstellingen SCORE!:

- ◆ in beeld brengen, en vervolgens doen stoppen, van overlastgevend gedrag van jongeren;
- ◆ het inrichten en borgen van hulpverlenings- en/of justitietrajecten voor jongeren die leiden tot aanvaardbaar gedrag in de openbare ruimte;

- ◆ breekijzerfunctie t.a.v. vastgelopen trajecten;
- ◆ signaleren van tekortkomingen en ontoereikend beleid van de deelnemende partners en deze signalen optillen naar strategisch niveau.

Meldingen Bureau Jeugdzorg (preventief overleg zorgmeldingen die niet de drempel halen bij Bureau Jeugdzorg). En afstemmen afzonderlijke drempels van de partners, bij welk signaal wordt er gemeld (niet alleen openbaar gedrag als maatstaf).

Binnen het casuoverleg wordt door de partners per jongere een strategie bepaald en daarmee het in te zetten (gecombineerde) instrumentarium. Belangrijk is dat als er op welke wijze dan ook met drang en/of dwang wordt ingegrepen dit ingrijpen gekoppeld wordt aan hulp, zorg en het bieden van perspectief aan de jongere.

Met betrekking tot bestuursrechtelijke en strafrechtelijke maatregelen geldt dat:

- ◆ Bestuursrechtelijke maatregelen alleen toegevoegde waarde hebben indien het onderliggende probleem integraal wordt aangepakt (zowel voorafgaand, tijdens en na de bestuursrechtelijke maatregel). Zonder samenhang leidt bestuursrechtelijke aanpak alleen tot verplaatsing van het probleem.
- ◆ Strafrechtelijke maatregelen (bij relevant strafrechtelijk handelen) niet als laatste redmiddel worden gezien en aan de volgende uitgangspunten voldoen:
  - Pedagogische waarde;
  - Snelheid;
  - Maatwerk;
  - Consequent;
  - Nazorg;
  - Bijzondere aanpak 12 minners.

5.8.2 Inzet straatwachters

De gemiddelde jongerenwerker is vaak niet opgewassen tegen al te intimiderende jongeren uit de harde (criminele) kern. Politie kan trajecten bij deze jongeren vaak niet met succes afsluiten met een vervolging door het OM. De positie tussen politie en het regulier jongerenwerk zal met een specifieke functionaris worden opgevuld. Er worden vier straatwachters ingezet.

Ervaringen in het land met straatwachters zijn positief. Zij richten zich op de jongeren met het hoogste risicoprofiel en trachten als straatwachter ze in de goede richting te bewegen. Straatwachters laten jongeren voortdurend zien en weten dat ze in 'de picture' zijn. Ze maken met voorrang gebruik van bestaande (wijk)voorzieningen waaronder sport, werk en scholing (Jongerenloket Z) en van voorzieningen op stedelijk niveau (o.a. Centrum voor Jeugd en Gezin).

5.8.3 Interventieteam

Naar aanleiding van de escalatie van problemen aan het Blondeelpad (wijk in Eindhoven) en de zichtbare criminalisering van jeugdigen werd de aanpak van de jeugdproblematiek uit het project 'Kansen op Rapenland' gehaald. Eind 2007 werd onder regie van de gemeentelijke sector OO&IV, planmatig ingezet op interventies in de zogenoemde 'Groep 59'. De doelstelling van deze aanpak vanuit de Veiligheidshuissamenwerking, is de zorg- en repressieketens te sluiten, van licht tot zwaar.

De aanpak wordt vanaf september 2008, in opdracht van de lokale driehoek, onder regie gebracht van een interventieteam (IT). Dit IT Woensel-Zuid richt het al lopende casuoverleg Woensel Zuid in op jeugdigen in categorie 2 (overlastgevende jeugd met risico van criminalisering). Daarnaast wordt er geïnvesteerd in de strafrechtelijke aanpak van cat. 3 jeugdigen (criminelen). De preventieve aanpak die zich richt op gezinnen en zorgjeugd (cat 1) krijgt vorm onder regie van het Centrum Jeugd en Gezin in samenwerking met zorgpartners.

De totale aanpak is zodoende integraal en kent enerzijds zorgmaatregelen als opvoedingsondersteuning, gezinscoaching, empowerment, culturele activiteiten, intensieve sport- en sociale begeleidingsprogramma's en de ondersteuning van vadercomités. Anderzijds kent de aanpak een mix van drang/dwang maatregelen. Er wordt opgetreden door de politie, het OM, leerplicht, jeugdreclassering, corporatie en gemeente (uitkering, leerplicht, VIG, straatcoaching, plan van aanpak risicojeugd). De repressieve aanpak gericht op criminele jeugdigen is intensief en kenmerkt zich door een lik-op-stuk aanpak. Daar waar de politie, in de verhoogde aandacht voor deze groep jongeren, stuit op strafbare feiten wordt er direct proces verbaal opgemaakt en worden deze opgestuurd naar het OM.

Het kenmerk van deze aanpak is: Dichtbij, durven, doen!

De inspanningen leiden tot nu toe tot de volgende opmerkingen:

- ◆ er is sprake van positieve doorstroom, maar (soms) ook van terugval;
- ◆ er is nog sprake van instroom (groei) van risicojongeren;
- ◆ Het plan van aanpak jeugdwerkloosheid en eSMS is van belang in het kader van de integrale aanpak veiligheid. Het is ook aan te raden en zeer van belang perspectief aan jongeren te bieden in de richting van stage, werk, scholing (12-18 jaar) en specifieke voorzieningen;
- ◆ spontane hulpvragen van 25 jongeren aan de operationeel coördinator (mond-tot-mondreclame).
- ◆ er is sprake van een harde criminele kern (cat. 3) met een zeer negatieve uitstraling in de wijk. Tevens is er (zichtbaar) sprake van vermenging met andere jeugdigen in de wijk. Dit met alle negatieve beïnvloedingsrisico's. De reeds geplande analyse van de Regionale Informatieorganisatie (RIO) en vervolgens strafrechtelijke aanpak is daarom zeer wenselijk. Hiermee wordt de kern van de problemen aangepakt.

- ◆ Ten aanzien van overlastgevend gedrag wordt opgetreden. Hiertoe worden bestuursrechtelijke dwang- en drangmaatregelen verkend door OM, politie en gemeente en waar nodig ingezet.
- ◆ Het instrumentarium van het Woonoverlast team (WOT) wordt ingezet bij een overlastadres.
- ◆ In het kader van de interventieteam aanpak, het pva risicojeugd, het buurtcontract en de herontwikkeling door Woonbedrijf, zijn tal van initiatieven gestart.

5.8.4 FF KAPPE

Vanuit Engeland is een nieuwe methode in Nederland geïntroduceerd. Deze methode is naar de Nederlandse situatie omgezet in het Rotterdamse project FF Kappe. Concreet betekent dit dat met overlastgevende jongeren die recidiveren vrijwillig een contract te sluiten. In het contract wordt de jongere verboden om nog verder overlast te plegen en met bepaalde personen niet meer om te gaan. Tegelijkertijd wordt de jongere hulp aangeboden. Het is een combinatie van een gedragsinstructie, hulp en strafdreiging.

Mocht het contract niet worden ondertekend, dan legt de burgemeester een bevel op ingevolge artikel 172, derde lid, van de Gemeentewet. Daarin staat onder andere dat de jongere in een bepaald gebied niet mag provoceren, geen alcohol mag drinken, na 22.00 uur niet meer mag stilstaan op de openbare weg, geen geluidsoverlast mag veroorzaken en alle aanwijzingen van de politie moet opvolgen. Het is dus geen verblijfsverbod, maar een verbod om bepaald gedrag te tonen. De politie houdt hierop toezicht. Wanneer een jongere vervolgens wordt vervolgd voor een strafbaar feit, vraagt het OM de rechter om de gedragsaanwijzing uit het contract als bijzondere voorwaarde in het vonnis op te nemen.

Uit de evaluatie van dit project in Rotterdam blijkt dat de maatregel niet werkt voor jongeren die zich al bevinden in een justitieel traject maar juist is bedoeld voor categorie 2 jongeren. Voorwaarden voor de vormgeving en uitvoering van dit project in Eindhoven is:

- ◆ monitoren uitreiken contract jongere (centrale regie);
- ◆ daadkrachtig en snel contact met de jongeren (straatwachter binnen 24 uur aanwezig bij jongere na bepaald vertoond gedrag);
- ◆ goede dossiervorming (sfeerrapportages);
- ◆ stok achter de deur (maatwerk, bijvoorbeeld strafrecht, leerplicht, korten op de uitkering van de ouder(s));
- ◆ consequenties bij het niet tekenen van het contract (maatwerk).

De rechtbank in Rotterdam heeft in een strafrechtelijke zaak (LJN BC0822) het FF Kappe bevel goedgekeurd. Of de bestuursrechter deze lijn volgt, is onbekend. Hierover bestaat nog geen jurisprudentie. Eind 2008 heeft de minister van Binnenlandse Zaken aangegeven dat belangrijk te vinden dat het instrument FF Kappe verder wordt ontwikkeld. Het instrument wordt nu ook in Eindhoven ingezet en verder ontwikkeld, rekening houdend met de opgedane ervaringen in het land. Deze inzet van een jurist bij de sector Openbare Orde en Veiligheid zal naast FF Kappe ook gericht zijn op het ten uitvoering brengen van overige bestuurlijke maatregelen.

5.8.5 Verplicht ingrijpen in gezinnen

Er zijn multiprobleemgezinnen die de pedagogische kwaliteiten missen om de opvoeding goed te laten verlopen. Zonder ingrijpen lopen de jongere kinderen een hoog risico om af te glijden in een uitzichtloze situatie. Deze gezinnen kunnen in aanmerking komen voor een zeer intensieve gezinscoaching. Deze vorm van gezinscoaching wordt op basis van drang en via het afsluiten van een coachingscontract ingezet. De gezinscoach werkt met het uitgangspunt dat het gezin en de problemen centraal staan. De problemen dienen binnen 6 maanden tot beheersbare proporties worden teruggebracht. De implementatie van deze vorm van gezinscoaching is in voorbereiding en zal in de loop van 2009 operationeel worden.

6 Projectlijn communicatie met Marokkaanse gemeenschap

6.1 Inleiding

Binnen de verschillende Eindhovense Marokkaanse organisaties verloopt communicatie en samenwerking niet eenduidig. Communiceren vanuit een overkoepelende Marokkaanse organisatie verstrekt naast de onderlinge verbondenheid ook de stem en de kracht van de Marokkaanse gemeenschap naar buiten toe (gemeente en instanties, onderwijs, jeugdzorg en welzijnswerk, media, e.a.). Het gaat erom de samenwerking te versterken op stedelijk en wijkniveau. De activiteiten die hierbinnen worden ontwikkeld zijn complementair.

Uit de integratiemonitor van de Gemeente Eindhoven komt naar voren dat Eindhovenaren van niet-westerse afkomst vooral waar het gaat om opleiding, werk en inkomen aanzienlijk verschillen van de andere Eindhovenaren. Deze aspecten vallen onder wat in dit rapport "toerusting" wordt genoemd. Enkele belangrijke uitkomsten ten aanzien van "toerusting" zijn de volgende:

- ◆ zo'n 40% van de volwassen Marokkaanse Eindhovenaren heeft geen opleiding of uitsluitend basisschool;
- ◆ van de Eindhovense Marokkanen van 15 t/m 64 jaar heeft slechts ongeveer de helft werk;
- ◆ voor wat betreft de lidmaatschap van en deelname aan verenigingen, vrijwilligerswerk, sport enz. scoren niet-westerse Eindhovenaren wat lager dan de gemiddelde Eindhovenaar.

Voor wat betreft het sporten en het bezoek aan sociaal-culturele voorzieningen valt op dat Marokkanen dat weinig doen. Ten aanzien van oudere Eindhovenaren van niet-westerse afkomst is de aanbeveling om er rekening mee te houden dat het om kleine aantallen gaat. Er zijn weinig 55 t/m 64-jarigen en al helemaal weinig 65-plussers van niet-westerse afkomst.

Opvallend is verder dat Eindhovenaren van niet-westerse afkomst het ten aanzien van "toenadering" beter doen dan de gemiddelde Eindhovenaar. Een groot deel van de Eindhovenaren heeft op het werk contact met een niet-westerse Eindhovenaar. Jongere Eindhovenaren (15 t/m 24 jaar) hebben vaker contact met andere etnische groepen bij vrijetijdsbesteding. In de wijk is dat 30%.

Uit onderzoek van BiO komt naar voren dat relatief weinig Turkse en Marokkaanse vrouwen werken. Van de Turkse en Marokkaanse vrouwen werkt een kleine 40%, terwijl van alle Eindhovense vrouwen 60% werkt. Het percentage werkzame mannen is bij Turken (62%) en vooral bij Marokkanen (54%) relatief laag. Van alle Eindhovense mannen werkt immers 73%. Van de Marokkaanse en Turkse 45 t/m 54-jarigen werkt ruim 30%, tegen 70% van alle Eindhovenaren in die leeftijdscategorie. Werkloos zijn heeft allerlei negatieve gevolgen voor inkomen, sociale contacten enz.

6.2 Stedelijk niveau: Marokkaans platform Eindhoven

Wij zetten in op het creëren van een netwerkoverleg Marokkaans Platform Eindhoven.

Daarbij is het van belang om zelfstandige- en religieuze organisaties met dezelfde achtergrond te betrekken bij dit overleg. Deelnemers aan dit overleg kunnen zijn OVAA, het bestaande Marokkaanse netwerkoverleg, de Lumensgroep, gemeente, bestaande vader- en moedercomités, Moskeeën met veelal bezoekers van Marokkaanse afkomst, het Islamitisch Centrum, Marokkaanse zelfstandige organisaties, Jongerenraad). Een dergelijk platform kan zich onder andere richten op het bevorderen van de samenwerking tussen bestaande comités, ouders, politie, wijkcomités, onderwijs, instanties, vader- en moedercomités. .

6.3 Wijkniveau: expertmeetings

Aan de hand van bijeenkomsten en op wijkniveau gezamenlijk standpunt(en) en acties(s) vaststellen, gericht op het bevorderen van samenwerking en het oplossen van geconstateerde problemen en behoeften van bewoners. Werken met intermediairs, vrijwilligers, zelfstandige en religieuze organisaties en professionele organisaties en leefbaarheidteams. Activiteiten ontwikkelen gericht op jongeren en wijkbewoners. Daarnaast het organiseren van themadagen waarin het onderwerp leefbaarheid en veiligheid in de wijk en de stad centraal staan.

6.4 Oudercomités

We hebben in het verleden goede ervaringen opgedaan met vadercomités die zich inzetten voor de begeleiding van Marokkaans-Nederlandse jongeren, veelal jongeren die in beeld kwamen na ernstige overlast. Op het moment dat 'de druk van de ketel' was en de betreffende groep jongeren zich minder hinderlijk ging gedragen, nam de betrokkenheid van de vadercomités af. We beschouwen vadercomités en oudercomités als een werkzaam instrument om het gedrag en het toekomstperspectief van jongeren positief te beïnvloeden en ook als middel om het netwerk van professionals en vertegenwoordigers van moskeeën te verbinden aan de problematiek.

Er is daarnaast een extra, tijdelijke impuls gewenst in het stedelijk verbreden en optimaal faciliteren van oudercomités. Dit vanwege hun preventieve en proactieve uitwerking op jongeren die overlast veroorzaken. Op dit moment bestaan er Marokkaanse vader- en moedercomités die verdeeld zijn over verschillende wijken . De begeleiding en aansturing van deze comités wordt geregeld vanuit een professionele organisatie.

7 Communicatie over het plan van aanpak

Over de inhoud van deze notitie en de activiteiten die eruit voortvloeien, dient niet alleen communicatie plaats te vinden naar de Marokkaanse gemeenschap maar ook naar het Eindhovense publiek. De communicatie rond deze notitie kent drie hoofdlijnen

- ◆ communicatie over het project;
- ◆ communicatie rond de verschillende projectlijnen;
- ◆ bevorderen positieve beeldvorming.

7.1 Communicatie over de notitie

Doelgroepen:	pers, Eindhovense bevolking
Doel	Informatie over project bij start, einde en enkele malen tussendoor
Middelen	Persmeeting, persbericht, Eindhoven Dichterbij e.a.

7.2 Communicatie over de projectlijnen

Voor elke projectlijn wordt een aparte communicatieaanpak afgesproken in planning, doel, doelgroep. In het algemeen kunnen we het volgende stellen.

Doelgroepen	Jongeren, hun ouders, professionals
Doel	afhankelijk van doel projectlijn, bijvoorbeeld bevorderen opkomst bij bijeenkomsten
Middelen	deels wijkgerichte middelen, zoals wijkinfo, wijk- en buurtkranten, wijksites. Deels meer generieke Eindhovense middelen.
Kanalen	Dynamo, Centrum Jeugd&Gezin, Jongerenloket Z e.a.
Regie:	Degene die uitvoering geeft aan een activiteit verzorgt tevens de communicatie ervan. (bijvoorbeeld Lumensgroep, CJG e.a.). Van belang is wel dat de gemeente zo veel mogelijk als partner zichtbaar is.

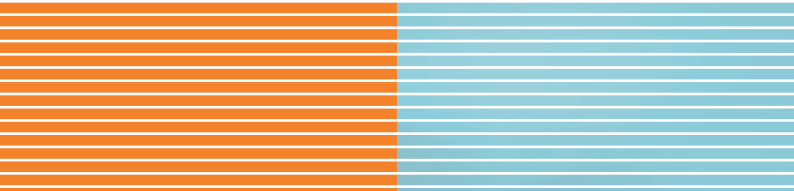
7.3 Bevorderen positieve beeldvorming

Het bevorderen van positieve beeldvorming is een van de achterliggende doelstellingen van deze notitie. Deze communicatie kan een bijdrage leveren aan de positieve beeldvorming. Beeldvorming wordt bepaald door eigen ervaringen, maar ook door berichten die men oppikt uit de media. Er wordt geen aparte communicatiecampagne voorgesteld, maar intensieve, structurele aandacht (via de pers) voor de positieve resultaten uit de projectlijnen gedurende het hele project.

8 Lijst van afkortingen

Hieronder treft u een lijst van de gebruikte afkortingen.

AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
BBL	Beroepsbegeleidende leerweg
BiO	Bureau informatie en Onderzoek (gemeentelijk afdeling)
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BO en VO	Basisonderwijs en Voorgezet Onderwijs
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
DOK	Een cluster 4 school. Het biedt onderwijs aan cliënten van de afdeling forensische jeugdpsychiatrie van GGzE en aan cliënten die ambulantly worden begeleid door GGzE.
E- SMS	Eindhovense Sociaal Maatschappelijke School
EU	Europese Unie
GGzE	Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven
JEM & Kids	Jonge Eindhovense Moeders en hun kinderen
JPP	Jeugd Preventie Plan
KLPD	Korps Landelijke Politie Diensten
O&O	Opvoeding- en opgroeiondersteuning
OM	Openbaar Ministerie
OVAA	Overleg Allochtonen en Autochtonen Eindhoven
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaters
ROC	Regionaal OpleidingsCentrum
SCP	Sociaal Cultureel Planbureau
SMW	Schoolmaatschappelijk Werk
TIM	Tijdelijke Interventie Medewerker
T-Team	Zwerfjongerenproject Welzijn Eindhoven
VVE	Voortijdig- en vroegschoolse Educatie
WWB	Wet Werk en Bijstand
WZI	Werk, Zorg en Inkomen
ZMOK	School voor Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen

Bijlage 1 Uitvoeringsprogramma

Plan van aanpak risicojongeren tot 23 jaar

Problematiek Marokkaans-Nederlandse jongeren

gemeente Eindhoven

Bijlage 1

Uitvoeringsprogramma

Plan van aanpak risico
Jongeren tot 23 jaar
2009 -2010

Problematiek Marokkaans-Nederlandse jongeren

Inleiding

In het plan risicogroepen jongeren tot 23 jaar beschrijven wij vier projectlijnen waarmee wij de problematiek van deze groep integraal willen aanpakken. Het gaat om de volgende projectlijnen:

- ◆ Projectlijn 1: opvoedings- en opgroeiondersteuning;
- ◆ Projectlijn 2: Marokkaanse jongeren in het onderwijs en arbeid;
- ◆ Projectlijn 3: toezicht, drang/ dwang en zorg;
- ◆ Projectlijn 4: communicatie met Marokkaanse gemeenschap.

In deze bijlage treft u een concrete uitwerking aan van deze projectlijnen. Wij beschrijven deze in SMART-termen (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden). Per activiteit geven wij onder andere aan wie er verantwoordelijk voor is en welke organisaties in de uitvoering een rol kunnen spelen. Zoals aangegeven in het plan van aanpak zetten wij deze activiteiten ook voor andere bevolkingsgroepen in.

De vier projectlijnen tesamen vormen een pakket van bestaande en innovatieve nieuwe maatregelen. Wij realiseren ons dat de gewenste maatschappelijk effecten zich niet direct zullen laten zien. Diverse activiteiten grijpen diep in de persoonlijke levenssfeer van jongeren en opvoeders. Het afleren van ongewenst gedrag en het aanleren van nieuwe vaardigheden en sociale attitudevorming vragen tijd. Op de korte termijn kunnen wij inzicht geven in aantal georganiseerde activiteiten en de gepleegde inzet.

De coördinatie uitvoering van de projectlijnen is in handen van de sector Mens & Maatschappij / afdeling Jeugd. Hiervoor is een projectteam verantwoordelijk onder leiding van het hoofd van de afdeling Jeugd. In het projectteam zijn ambtelijk vertegenwoordigd het veiligheidshuis, het Centrum voor Jeugd en Gezin en welzijn en onderwijs.

Met inzet van alle partijen bij de verschillende activiteiten denken wij de neerwaartse spiraal van negatief gedrag van de risicogroep jongeren tot 23 jaar tot stil stand te kunnen brengen en om te buigen.

De gezamenlijke in dit uitvoeringsprogramma opgenomen prestatie-indicatoren moeten leiden tot de gewenste maatschappelijk effecten, dit zijn:

- ◆ dat Marokkaans-Nederlandse jongeren minder voorkomen in de politiestatistiek;
- ◆ dat er sprake is van toename van het gebruik van educatieve- en preventieve voorzieningen;
- ◆ dat het gebruik toeneemt van peuterspeelzalen en vroeg- en voorschoolse educatie voorzieningen;
- ◆ dat er sprake is van verhoging van het opleidingsniveau en beheersing van de Nederlandse taal;
- ◆ dat de veiligheid en leefbaarheid in wijken is toegenomen;

Voor de nulmeting maken wij gebruik van de Eindhovense integratiemonitor 2007. De eerste maatschappelijke effecten zullen wij inzichtelijk maken bij de volgende integratiemonitor.

De activiteiten uit dit uitvoeringsprogramma zullen in het vierde kwartaal 2010 worden geëvalueerd.

Activiteiten projectlijn 1 opvoedings- en opgroeiondersteuning

CONCLUSIE PROBLEEMANALYSE	Een groot deel van de Marokkaanse gezinnen/ouders is niet op de hoogte van het bestaan van opgroei- en opvoedingsondersteuning en andere welzijns- en inkomensondersteunende voorzieningen. Bestaande dienstverlening door (welzijns)voorzieningen voor opvoedings- en opgroeiondersteuning op preventief en curatief gebied bereiken de Marokkaanse jongeren en ouders onvoldoende.
PROJECTWETHOUDER PROJECTMANAGER PROJECTLEIDER	Mw. M. Mittendorff Dhr. A. Czech, Sector Mens & Maatschappij Mw. L. Reumers, CJG
ANALYSE VAN KNELPUNT (probleemanalyse)* * knelpunt 1 geldt niet alleen voor Marokkaanse ouders. In dit plan van aanpak wordt echter gefocust op deze groep ouders en worden zij als zodanig benoemd.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uit de probleemanalyse blijkt dat Marokkaanse ouders / verzorgers opvoedings- en opgroeiondersteuning niet vanzelfsprekend vinden. 2. Er is onvoldoende kennis en inzicht aanwezig over de Marokkaanse cultuur bij voorzieningen voor opvoedings- en opgroeiondersteuning. Zij houden daardoor te weinig rekening met de drempels die de Marokkaanse bevolking ervaart in het gebruik maken van bestaande dienstverlening. 3. Marokkaanse gezinnen/ouders weten weinig over de mogelijkheden van opvoedingsondersteuning en een groot deel is niet op de hoogte van het bestaan ervan. 4. Marokkaanse ouders / opvoeders benutten voor- en naschoolse en inkomensondersteunende voorzieningen niet optimaal. 5. Uit de probleemanalyse blijkt dat Marokkaans-Nederlandse jongeren en hun ouders / verzorgers onvoldoende de weg kennen naar vrijetijds- en welzijnsvoorzieningen zoals sport- en muziekverenigingen.
MAATREGELEN (probleemoplossing)	<p><u>Ad 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Instellingen en zelforganisaties (b.v. Vader- en moedercomités) inzetten om draagvlak onder ouders te vergroten gebruik te maken van opvoedings- en opgroeiondersteuning en andere welzijns- en inkomensondersteunende voorzieningen. B.v. door: <ul style="list-style-type: none"> ○ Huiskamergesprekken met vader/moeder comité.; ○ JGZ verpleegkundigen geven gerichte schriftelijke informatie aan ouders/verzorgers over mogelijkheden van opvoedingsondersteuning en andere welzijns- en inkomensondersteunende voorzieningen. Deze informatie dient praktisch gericht te zijn ○ Marokkaanse pedagogisch medewerker van CJG geeft ouders individueel en groepsgewijs informatie over mogelijkheden van bestaande instellingen. <p><u>Ad 2</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Vergroten van de interculturele competenties, kennis en inzicht bij professionals en de organisaties in de jeugdgezondheidszorg, opvoedings- en opgroeiondersteuning, jeugdwerk en jeugdhulpverlening. B.v. door: <ul style="list-style-type: none"> ○ Inzet Marokkaanse pedagogisch medewerker(s) vanuit Centrum Jeugd en Gezin, i.s.m. experts van Lumensgroep, Marokkaanse organisaties (Islamitisch centrum, Moskeeën, Stichting Marokkaanse gemeenschap, Vrouwencentrum en Vader en Moeder comités) om toegankelijkheid van opvoedings- en opgroeiondersteuning voor de doelgroep te vergroten.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Inzetten van Marokkaanse professionals (jongerenwerkers, schoolmaatschappelijk werkers, gezinsbegeleiders en –coaches) in gebieden met hoge concentraties van inwoners met Marokkaanse afkomst. ○ Professionals met Marokkaanse achtergrond betrekken bij beleidsontwikkeling. <p><u>Ad 3</u></p> <p>◆ Marokkaanse ouders en opvoeders voorzien van informatie over opvoeden en hun opvoedingscompetenties versterken.</p> <p>B.v. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Professionals o.a. JGZ verpleegkundigen en c.b. artsen geven gerichte informatie over opvoeden tijdens reguliere contacten. ○ Opvoedcursussen en -trainingen voor Marokkaanse ouders organiseren door bestaande professionele instanties i.s.m. (zelfstandige) Marokkaanse organisaties op locaties die voor hen laagdrempelig zijn. ○ Organiseren themabijeenkomsten over opvoeding op locaties waar veel Marokkaanse ouders komen ○ Via diverse media informatie verstrekken over positief opvoeden (Triple P) en op die manier inzetten op de boodschap dat steun bij opvoeding een recht is voor alle ouders en niet voor ouders die er niets van kunnen. (destigmatisering) <p><u>Ad 4</u></p> <p>◆ Activiteiten en initiatieven ontwikkelen om ouders structureel te informeren over het belang van voor- en naschoolvoorzieningen (peuterspeelzaal, naschoolse opvang e.a.);</p> <p>B.v. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Voorlichtingsbijeenkomsten organiseren via Islamitisch centrum, Moskeeën, Islamitische basisscholen en SPIL-centra over voor- en naschoolse opvang en peuterspeelzaal; informatie geven over mogelijkheden voor deelname aan opvoedondersteunende programma's zoals Spel aan Huis, Opstap, Homestart en Doorstart. ○ Door de Marokkaanse pedagogisch medewerker van CJG in samenwerking met Marokkaanse gemeenschap afleggen van huisbezoeken; ○ Alle professionals goed informeren over de mogelijkheden en hen vragen ouders in voorkomende gevallen hierop te wijzen of desgewenst in contact met de Marokkaanse pedagogisch medewerker te brengen. <p><u>Ad 5</u></p> <p>◆ Marokkaanse ouders en jeugdigen informeren over de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding zoals sport en cultuur.</p> <p>B.v. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Voorlichtingsbijeenkomsten organiseren via Islamitisch centrum, Moskeeën, Islamitische basisscholen en SPIL-centra over het nut en de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding op sport en cultuurgebied. ○ Huisbezoeken door de Marokkaanse pedagogisch medewerker van CJG ○ Alle professionals goed informeren over de mogelijkheden, hen vragen ouders in voorkomende gevallen hierop te wijzen of desgewenst in contact met de Marokkaanse pedagogisch medewerker te brengen.
--	---

<p>WAT, DOEL, WIE, START, EVALUTIE (SMART)</p>	<p><u>Ad 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Schriftelijke en mondelinge individuele en/of groepsgewijze informatie over bestaande ondersteuningsmogelijkheden INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG. <i>Wat:</i> 5 tot 10 huisbezoeken p.j. met vertegenwoordigers van vader / moeder comités; 20 huisbezoeken en 5 informatiebijeenkomsten dichtbij huis; aantrekkelijke folder maken (ook in het Arabisch) met een overzicht van mogelijkheden en via relevant radioprogramma informatie geven. <i>Doel:</i> De doelgroep informeren over de bestaande ondersteuningsmogelijkheden. <i>Wie:</i> CJG, Zuidzorg, GGD, de Lumensgroep, Humanitas, Islamitisch centrum, Moskeeën, Islamitische basisscholen en SPIL-centra. <i>Start:</i> 2009/2010 <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. <p><u>Ad 2</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Toegankelijkheid vergroten van de bestaande dienstverlening voor Marokkaanse bevolkingsgroep INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG <i>Wat:</i> Organiseren van twee bijeenkomsten: een expertmeeting en een informatiebijeenkomst voor professionals die met Marokkaanse ouders en jeugd werken. <i>Doel:</i> Zicht krijgen op welke factoren belangrijk zijn om de toegankelijkheid van de bestaande dienstverlening voor de Marokkaanse bevolkingsgroep te vergroten. Kennisoverdracht van informatie uit de expertmeeting aan professionals die met Marokkaanse ouders en jeugd werken. <i>Wie:</i> CJG, Islamitisch centrum, Moskeeën, Islamitische basisscholen, PAOO, OVAA, de Lumensgroep. Palet, Marokkaanse vrijwilligers. <i>Start:</i> eind 2009. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. ◆ Vergroten van inzet van professionals met Marokkaanse achtergrond INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: gemeente <i>Wat:</i> In gesprekken met welzijnsorganisaties zal gemeenten verzoeken om in wijken met hoge concentratie van Marokkaanse inwoners professionals met Marokkaanse afkomst in te inzetten. <i>Doel:</i> vergroten van toegankelijkheid van de dienstverlening voor de Marokkaanse doelgroep, door kleurrijk personeelsbeleid. <i>Wie:</i> Eindhovense instellingen, <i>Start:</i> 2009 <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. ◆ Professionals met Marokkaanse achtergrond betrekken bij beleidsontwikkeling INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: gemeente <i>Wat:</i> Opzetten van een klankbordgroep van Marokkaanse deskundigen in Eindhoven, onderdeel van Marokkaanse platform. <i>Doel:</i> Kennis gebruiken om beleid te ontwikkelen dat leidt tot een goed voorzieningenaanbod voor de Marokkaanse doelgroep en tot de oplossing van problemen die door deze groep ervaren worden. <i>Wie:</i> gemeente i.s.m. professionals met een Marokkaanse achtergrond. <i>Start:</i> 2009. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010.
--	--

	<p><u>Ad 3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Actief verspreiden informatie over opvoeden en opgroeien en mogelijkheden voor opvoedondersteuning INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG. <i>Wat:</i> Marokkaanse ouders / verzorgers actief benaderen met informatie over opvoeden en opgroeien en mogelijkheden voor opvoedings- en opgroei-ondersteuning tijdens reguliere contacten. <i>Doel:</i> uitbreiden van opvoedkennis en vaardigheden van Marokkaanse ouders /opvoeders. <i>Wie:</i> CJG i.s.m. Asielcentra, consultatiebureaus, de Lumensgroep en GGD. <i>Start:</i> tweede helft 2009, doorlopend in 2010. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. ◆ Marokkaanse ouders actief werven voor oudercursussen INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG. <i>Wat:</i> 30 Marokkaanse ouders/verzorgers volgen een opvoedcursus op een locatie die voor hen laagdrempelig is. <i>Doel:</i> uitbreiden van opvoedkennis en vaardigheden van Marokkaanse ouders /opvoeders. <i>Wie:</i> CJG i.s.m. Luimen, Zuidzorg en Marokkaanse vrijwilligers (bijv. gekwalificeerde pedagogen) en Marokkaanse organisaties. <i>Start:</i> 2010. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. ◆ Marokkaanse ouders actief werven voor themabijeenkomsten over opvoeding INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG i.s.m. Lumensgroep en Zuidzorg. <i>Wat:</i> 50 Marokkaanse ouders/verzorgers volgen een themabijeenkomst over opvoeding op een locatie die voor hen laagdrempelig is. <i>Doel:</i> uitbreiden van opvoedkennis van Marokkaanse ouders <i>Wie:</i> CJG i.s.m. de Lumensgroep, Zuidzorg en Marokkaanse vrijwilligers (bijv. gekwalificeerde pedagogen) en Marokkaanse organisaties. <i>Start:</i> 2010. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. ◆ Via de media informatie verstrekken over positief opvoeden (Tripel P) INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG. <i>Wat:</i> Via informatiekkanalen /media die door de Marokkaanse bevolkingsgroep worden gebruikt informeren over positief opvoeden <i>Doel:</i> Informatie over opvoeden toegankelijk maken voor Marokkaanse ouders en destigmatiseren van opvoedondersteuning. <i>Wie:</i> CJG. <i>Start:</i> begin 2010. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. <p><u>Ad 4</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Informatiebijeenkomsten over het belang van deelname aan voor- en naschoolvoorzieningen INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG. <i>Wat:</i> 3 voorlichtingsbijeenkomsten per jaar over peuterspeelzaal, kinderopvang en deelname aan programma's als Op Stap, Spel aan Huis, Homestart, Doorstart enz. <i>Doel:</i> vergroten van inzicht bij ouders van het belang van deelname aan de bestaande voorzieningen. <i>Wie:</i> CJG i.s.m. Marokkaanse organisaties en betrokken instellingen <i>Start:</i> tweede helft 2009 doorlopend in 2010 <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. ◆ Huisbezoeken om te informeren over het belang van deelname aan voor- en naschoolvoorzieningen INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG <i>Wat:</i> 15 huisbezoeken per jaar om ouders individueel te informeren over peu-
--	--

	<p>terspeelzaal, kinderopvang en deelname aan programma's als Op Stap, Spel aan Huis, Homestart, Doorstart enz.</p> <p><i>Doel:</i> vergroten van inzicht bij ouders van het belang van deelname aan de bestaande voorzieningen.</p> <p><i>Wie:</i> CJG i.s.m. Marokkaanse organisaties en betrokken instellingen</p> <p><i>Start:</i> tweede helft 2009 doorlopend in 2010</p> <p><i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Voorlichting van professionals die met Marokkaanse ouders werken over de mogelijkheid om de Marokkaanse pedagogisch adviseur van CJG in te schakelen. INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG <i>Wat:</i> folder maken over de inzet van deze medewerker en organiseren van een informatiebijeenkomst voor betrokken professionals. <i>Doel:</i> Professionals zijn geïnformeerd over de mogelijkheden van de medewerker en verwijzen in voorkomende gevallen naar haar door. <i>Wie:</i> CJG i.s.m. Marokkaanse organisaties en betrokken instellingen <i>Start:</i> tweede helft 2009 doorlopend in 2010 <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. <p><u>Ad 5</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Voorlichting van Marokkaanse ouders en jeugdigen over mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding als sport en cultuur. INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG <i>Wat:</i> 3 informatiebijeenkomsten per jaar voor ouders en jeugd op voor hen laagdrempelige locaties. <i>Doel:</i> Ouders en jeugdigen zijn geïnformeerd over het belang en de mogelijkheden van vrijetijdsbesteding. <i>Wie:</i> CJG i.s.m. Marokkaanse organisaties en betrokken instellingen <i>Start:</i> tweede helft 2009 doorlopend in 2010. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. ◆ Huisbezoeken om te informeren over het belang van deelname aan vrijetijdsvoorzieningen INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG. <i>Wat:</i> 15 huisbezoeken per jaar om ouders individueel te informeren over vrijetijdsvoorzieningen. <i>Doel:</i> vergroten van inzicht bij ouders van het belang van deelname aan de vrijetijdsvoorzieningen. <i>Wie:</i> CJG i.s.m. Marokkaanse organisaties en betrokken instellingen. <i>Start:</i> tweede helft 2009 doorlopend in 2010. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. ◆ Voorlichting van professionals die met Marokkaanse ouders werken over de mogelijkheid om de Marokkaanse pedagogisch adviseur van CJG in te schakelen. INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG. <i>Wat:</i> folder maken over de inzet van deze medewerker en organiseren van een informatiebijeenkomst voor betrokken professionals. Dit actiepoint wordt gekoppeld met het 3^e actiepoint onder 4. <i>Doel:</i> Professionals zijn geïnformeerd over de mogelijkheden van de medewerker en verwijzen in voorkomende gevallen naar haar door. <i>Wie:</i> CJG i.s.m. Marokkaanse organisaties en betrokken instellingen <i>Start:</i> tweede helft 2009 doorlopend in 2010. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010.
DOELGROEP	Jongeren 0 – 23 jaar Ouders /opvoeders

PRESTATIEINDICATOREN	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 20 huisbezoeken. ◆ 3 thema-avonden over opvoedings- opgroevraagstukken. ◆ 3 informatieavonden over Marokkaanse cultuur. ◆ 3 themagerichte onderwerpen over opvoedings- en opgroeiondersteuning.
----------------------	---

Activiteiten projectlijn 2 Marokkaans-Nederlandse jongeren in onderwijs en arbeid

CONCLUSIE PROBLEEMANALYSE	Op het onderwijsgebied (basis- en voortgezetonderwijs) zijn extra inspanning noodzakelijk zijn om schooluitval onder de Marokkaanse jongeren tegen te gaan.
PROJECTWETHOUDER PROJECTMANAGER PROJECTLEIDER	Mw. M. Mittendorff Dhr. A. Czech, Sector Mens & Maatschappij Dhr. H. Faber, afdeling Jeugd
ANALYSE VAN KNELPUNT (probleemanalyse)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uit de probleemanalyse blijkt dat het ontbreken van kennis, inzicht en capaciteit bij scholen en zorgvoorzieningen in- en rondom school de leercapaciteiten van Marokkaans-Nederlandse jongeren niet bevorderen en de kans op leerachterstand en vroegtijdig schoolverlaten vergroten. 2. De relatie en communicatie tussen scholen, scholieren en ouders/verzorgers onvoldoende is. 3. Motivatie van (risico)jongeren verbeteren door dagstructuur en trainingen aan te bieden gericht op stimuleren van sociaal gedrag en discipline. 4. Uit de probleemverkenning blijkt dat het voor Marokkaans-Nederlandse jongeren moeilijker is een stageplaats in het kader van een BBL traject te vinden.
MAATREGELEN (probleemoplossing)	<p>Het verbeteren van de onderwijspositie kent verschillende actoren; in eerste instantie rol van de jongere zelf en diens ouders/verzorgers, vervolgens de scholen en de zorgstructuren daarom heen.</p> <p><u>Ad 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Verbreden en vergroten van kennis van gebruiken en achtergronden van Marokkaans-Nederlandse jongeren op BO- en VO-scholen. Doel is vroegtijdig signaleren van leerachterstand, motivatieproblemen en het bespreken van oplossingen (taalstimulering, verhoging ambitieniveau, empowerment en mentoring, creëren van plekken maatschappelijke stages). <p>Aandachtspunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ In samenwerking met Marokkaanse gemeenschap overleg in BO- en VO scholen starten over Marokkaanse leerlingen met een dreigende leerachterstand. Doel is te komen tot individueel leerling-plan gericht op voorkomen leerachterstand en vroegtijdig schoolverlaten. ○ Marokkaanse zelforganisaties, vader- en moedercomités, schoolmaatschappelijk werk, zorgadviesteams en jongerenwerk hebben hierin een rol. <p><u>Ad 2</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ De communicatie tussen de BO en VO scholen en Marokkaans-Nederlandse jongeren en diens ouders optimaliseren. <p>Aandachtspunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Planmatige aanpak en goed afstemmen tussen school enerzijds en anderzijds jongeren en ouders / verzorgers. Ondersteuning via zorgteams en zelfstandige organisaties en Marokkaanse professionele werkers of intermediairs (sleutelfiguren, vader/moedercomités e.a.). <p><u>Ad 3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Jongeren dienen zich van de verantwoordelijkheden bewust te zijn voor schooldiscipline en leerplicht. Ouders hebben hierin een motiverende taak en verantwoordelijkheid om jongeren daarin te ondersteunen en begeleiden. <p>Aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Jongeren wijzen op het belang van scholing en dat scholing een belangrijke bijdrage levert aan hun toekomst en hun plaats in de samenleving. ○ Ouders wijzen op belang dat zij jongeren ondersteunen en begeleiden in het naar school gaan en bij leer- en motivatie problemen een

	<p>deel van de oplossing zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Jongeren positief stimuleren aan de hand van een educatief aanbod van naschoolse activiteiten zoals huiswerkondersteuning en het bieden van dagstructuur. Belangrijk daarbij is (stelselmatig) positieve leer- en gedragsfeedback door school en ouders. ○ Bij leer- en motivatieproblemen ouderbezoeken thuis door Marokkaanse professionele werkers i.s.m. met school, jongerenwerk. ○ Groepstrainingen over sociale vaardigheidstrainingen, assertiviteitstrainingen, communicatietrainingen, omgaan met pesten, empowerment. (Ggz, Welzijn Eindhoven, Jeugdzorg). ○ Handhaving leerplicht en RMC functie. <p><u>Ad 4</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Aanpak stageproblematiek. Voor Marokkaans-Nederlandse jongeren is het moeilijk een stageplaats in het kader van BPV en BBL-trajecten te vinden. Aandachtspunten: <ul style="list-style-type: none"> ○ De effecten van de economische recessie doen zich in negatieve zin gelden op de beschikbare bpv-plaatsen en bbl-arbeidsplaatsen. ○ In diverse sectoren is het problematisch een stageplaats te verkrijgen wat direct gevolgen heeft voor de betreffende opleidingen. ○ De gemeente, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven werken samen werken aan een oplossing. ○ Werkgevers (waaronder ook de Marokkaanse werkgevers) om extra-aandacht te vragen voor de aanpak stageproblematiek van Marokkaans-Nederlandse jongeren. ○ Opzet stagepool 16+.
<p>WAT, DOEL, WIE, START, EVALUTIE (SMART)</p>	<p><u>Ad 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Kennis en inzicht Marokkaanse gebruiken op BO/VO scholen vergroten. INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG (onderwijssteunpunt, pedagogisch adviseur Marokkaanse doelgroep) <i>Wat:</i> Scholen met hoge concentratie Marokkaanse Leerlingen structureel informeren over Marokkaanse gebruiken en hoe deze zich verhouden met het onderwijs. <i>Doel:</i> vergroten van kennis en inzicht Marokkaanse gemeenschap. <i>Wie:</i> BO/VO scholen, Marokkaanse organisaties, vader / moeder comités, De Lumens groep, Palet, jongeren. <i>Start:</i> schooljaar 2009 / 2010. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. <p><u>Ad 2</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Verbeteren ouderbetrokkenheid tussen BO/ VO scholen. INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG (onderwijssteunpunt, pedagogisch adviseur Marokkaanse doelgroep) en Welzijn Eindhoven. <i>Wat:</i> Informatie- en ontmoetingsbijeenkomsten organiseren tussen scholen, ouders en jongeren. <i>Doel:</i> eenduidige informatie-uitwisseling tussen scholen enerzijds en anderzijds de jongeren en diens ouders/verzorgers over verantwoordelijkheden en verwachtingen. <i>Wie:</i> BO/VO scholen, Marokkaanse organisaties, sleutelfiguren, vader / moeder comités, Welzijn Eindhoven, platform allochtone ouders en onderwijs, Ouderraden, Marokkaanse Moskeeën, Palet. <i>Start:</i> schooljaar 2009 / 2010. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. <p><u>Ad 3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Verbeteren motivatie (risico)jongeren ter voorkomen leerachterstand en / of vroegtijdig schoolverlaten. INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: CJG (onderwijssteunpunt en pedagogisch adviseur Marokkaanse doelgroep).

	<p><i>Wat:</i> structurele en daadkrachtige aanpak hanteren om (risico) jongere en ouders / verzorgers hun onderwijsverantwoordelijkheid te laten beseffen. Het bevorderen van ouderparticipatie bij de start van kinderen in het BO. Dit het opzetten van groepsactiviteiten om betrokkenheid te vergroten. Het bevorderen van ouderparticipatie in het VO door gerichte activiteiten daartoe te organiseren.</p> <p>Naar jongeren toe gerichte individuele begeleiding en ondersteuning bij school- en beroepskeuze. Jongeren stimuleren van het ontdekken van de eigen talenten en kansen. Ouders hebben hierin een primaire rol. Door het CJG kunnen hierdoor projecten worden opgezet. Om de motivatie te prikkelen positieve voorbeelden gebruiken.</p> <p>Bij de overgang van het PO naar het VO dient sprake te zijn van een goede aansluiting en overdrachtsinformatie. Hierover zijn afspraken gemaakt binnen het Samenwerkingsverband VO Eindhoven – Kempenland.</p> <p><i>Doel:</i> voorkomen van leerachterstand en vroegtijdig schoolverlaten.</p> <p><i>Wie:</i> BO/VO scholen, Marokkaanse organisaties, vader / moeder comités, Welzijn Eindhoven, platform allochtone ouders en onderwijs, Ouderraden, Palet.</p> <p><i>Start:</i> schooljaar 2009 / 2010.</p> <p><i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010.</p> <p><u>Ad 4</u></p> <p>◆ Aanpak stageproblematiek. INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: gemeente <i>Wat:</i> aandacht voor stageproblematiek Marokkaans-Nederlandse jongeren. <i>Doel:</i> Kansen op bpv- en bbl trajecten voor Marokkaans-Nederlandse jongeren verbeteren. Enerzijds door te werken aan een positieve beeldvorming over Marokkaans-Nederlandse jongeren naar de stagebieders. Anderzijds door jongeren voorafgaande aan hun beroepskeuze goed te informeren (waar liggen kansen en waar niet, etc) en te begeleiden. De aanpak stageproblematiek maakt onderdeel uit van de aanpak jeugdwerkloosheid van de gemeente Eindhoven. <i>Wie:</i> gemeente, onderwijsinstellingen, bedrijfsleven. <i>Start:</i> schooljaar 2009 / 2010. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010.</p>
DOELGROEP	Jongeren 0 – 23 jaar. Ouders /opvoeders.
PRESTATIEINDICATOREN	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 2 informatiebijeenkomsten naar scholen, ouderraden en in accommodaties met de Marokkaanse gemeenschap over vergroten kennis en inzicht Marokkaanse cultuur en gemeenschap. ◆ 2 informatiebijeenkomsten over eenduidige informatie-uitwisseling, verantwoordelijkheden (rollen) en verwachtingen (naar elkaar) van scholen, ouderraden en in accommodaties met de Marokkaanse gemeenschap. ◆ 4 groepsgericht activiteiten i.s.m. BO scholen organiseren over allochtone ouderbetrokkenheid BO per jaar. ◆ 3 groepsgericht activiteiten / expertmeetings i.s.m. VO scholen organiseren voor Marokkaanse ouders / opvoeders over begeleiding en ondersteuning van kinderen in beroepskeuze en schoolkeuze, voorkomen leerachterstand, terugdringen voortijdig schoolverlaten. ◆ 1 stedelijke bijeenkomst /expertmeeting organiseren over ondersteuning VO scholen voor allochtone ouders/ opvoeders van over begeleiding en ondersteuning van kinderen in beroepskeuze en schoolkeuze, voorkomen leerachterstand, terugdringen voortijdig schoolverlaten.

Projectlijn 3, Drang, dwang, toezicht en zorg

CONCLUSIE PROBLEEMANALYSE	Uit de probleemverkenning van dit plan van aanpak valt op te maken dat de rol en invloed van risico jongeren op de terreinen veiligheid, straatbeeld, delictgedrag, overlast in wijken in negatieve zin opvallen. Jongeren van Marokkaanse komaf zijn vertegenwoordigd in de meeste door de politie geanalyseerde jeugdgroepen. Overlast van jeugd blijft een punt van aandacht en zorg.
PROJECTWETHOUDER PROJECTMANAGER PROJECTLEIDER	Mw. M. Mittendorff Dhr. A. Czech, Sector Mens & Maatschappij Dhr. K. Ajouaou, Openbare orde & Veiligheid / veiligheidshuis
ANALYSE VAN KNELPUNT (probleemanalyse)	<ol style="list-style-type: none"> 1. In het afgelopen jaar zijn de partners van het Veiligheidshuis op meerdere momenten en plekken in de stad geconfronteerd met verhoogde overlast van (groepen) jongeren. De gemiddelde jongerenwerker is in de regel niet opgewassen tegen al te intimiderende jongeren op straat. De politie en het OM kunnen acties richting deze jongeren vaak niet met een strafrechtelijke vervolging afsluiten. 2. De praktijk laat zien dat signalering van problemen rond een jongere of een gezin wel plaatsvindt, maar dat actie en verantwoordelijkheid nemen van de kant van ouders achterwege blijft. Het betreft hier gezinnen die niet mee willen werken aan welke vorm van hulpverlening dan ook. Zonder ingrijpen is het risico hoog voor jongere kinderen om af te glijden in een uitzichtloze situatie. 3. Drang en dwang wordt over het algemeen als ultimum remedium ingezet; een sluitstukmaatregel als niets meer helpt. Zoals is gebleken is het vrijwillig en/of vrijblijvend karakter van vroegtijdige interventies op overlastgevende groepen, individuen en gezinnen een struikelblok. Dit leidt ertoe dat er onvoldoende steun geboden kan worden om het afglijden van jongeren te voorkomen.
MAATREGELEN (probleemoplossing)	<p><u>Ad 1</u></p> <p>Ten aanzien van risicjongeren vindt op tal van momenten en plekken in Eindhoven toezicht plaats, door bijvoorbeeld politie, jongerenwerk, stadstoezicht en JIB. De praktijk laat zien dat signalering van problemen met een jongere vaak wel tijdig plaatsvindt, maar dat het ontbreekt aan gepaste interventies en maatregelen richting overlastgevende jongeren en/of het gezin. De toezichthoudende positie tussen politie en het reguliere jongerenwerk krijgt daarom invulling middels inzet van een specifieke functionaris, de straatwachter.</p> <p>Aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ De straatwachters zijn uniform, zichtbaar aanwezig op straat en spreken jongeren aan op hun (wan)gedrag in openbare ruimte. ◆ D.m.v. een huisbezoek worden ouders binnen 24 uur geconfronteerd met het gedrag van hun kind op straat. De functionaris maakt afspraken met overlastgevende jongeren en hun ouders en verwijst zo nodig door naar passende hulp. De afspraken worden in een contract opgenomen en door alle partijen ondertekend. ◆ De partners binnen het Veiligheidshuis zorgen, o.a. met inzet van het CJG, voor een sluitend plan. Deze persoonsgebonden aanpak bestaat uit zorg en waar nodig repressie (drang en dwang) van licht tot zwaar. ◆ Onder regie van de gemeente komen de operationele lijnen (partners) bij elkaar. Het Stedelijk Casusoverleg Overlastgevende Risicojeugd Eindhoven (SCORE!) wordt gebruikt om per individu te komen tot een maatwerk aanpak.

Ad 2

Voor sommige gezinnen met meervoudige problematiek is het reguliere aanbod van hulp-, zorg- en scholingstrajecten niet geschikt. Ook hier wordt een functionaris ingezet, de zogenoemde VIG coach (vroegtijdig ingrijpen gezin). Reguliere hulptrajecten zijn vrijwillig en daardoor te vrijblijvend. Deze gezinnen zijn niet in staat of niet gemotiveerd om de weg naar de hulpverlening te vinden, ze accepteren hulp niet of men haakt voortijdig af. De gezinscoach werkt met het uitgangspunt dat het oplossen van concrete problemen centraal staat.

Aandachtspunten:

- ◆ Als een gezin niet meewerkt aan het zorgtraject, kan WZI (op basis van de Wet Werk en Bijstand) sancties opleggen door de uitkering op te schorten, te korten of te beëindigen.
- ◆ De gezinscoach grijpt in, schrijft voor, 'dwingt' en stelt orde op zaken.
- ◆ Voor het slagen van het traject is de samenwerking tussen verschillende organisaties in Eindhoven cruciaal.

Ad 3

Het is wenselijk om in een vroegtijdig stadium, op basis van maatwerk, drang en dwang in te (kunnen) zetten. Niet alleen om het gedrag van de jongere te beïnvloeden via toepassing van bestuurs- en strafrecht, maar vooral als stok achter de deur om een entree in het gezin te krijgen en zo tijdig de juiste hulp, zorg en perspectief te kunnen bieden. Om te komen tot maatwerk is het in beeld krijgen en houden van groepen en netwerken van risicojongeren van groot belang. Vaak is maatwerk niet toepasbaar op een groep, maar door de aanpak van een individu kan er invloed worden uitgeoefend op de groep.

Aandachtspunten:

- ◆ Drang en/of dwang koppelen aan hulp, zorg en het bieden van perspectief aan de jongere en het gezin.
- ◆ Bestuursrechtelijke maatregelen hebben alleen toegevoegde waarde indien het onderliggende probleem integraal wordt aangepakt. Zonder samenhang leidt een bestuursrechtelijke aanpak alleen tot een verplaatsing van het probleem.
- ◆ Strafrechtelijke maatregelen mogen niet als laatste redmiddel worden gezien en dienen aan de volgende uitgangspunten te voldoen:
  - Pedagogische waarde
  - Snelheid
  - Maatwerk
  - Consequent
  - Nazorg

WAT, DOEL, WIE, START, EVALUTIE (SMART)	<p><u>Ad 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Bevorderen veiligheid en leefbaarheid in de wijk INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: sector openbare orde en veiligheid <i>Wat:</i> Een viertal straatwachters worden stedelijk ingezet om jeugdoverlast in de openbare ruimte structureel aan te pakken. <i>Doel:</i> In beeld brengen, en vervolgens doen stoppen, van overlastgevend gedrag van jongeren in de openbare ruimte. <i>Wie:</i> Stadstoezicht, Politie, Lumensgroep (jongerenwerk), gemeente <i>Start:</i> 1 september 2009. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. <p><u>Ad 2</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Intensieve gezinscoaching INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: sector openbare orde en veiligheid <i>Wat:</i> VIG-coaching, op basis van drang en dwang in gang zetten van pedagogische hulpverleningstrajecten voor ongemotiveerde Multi-problem gezinnen. <i>Doel:</i> Aanpakken van hulpmijdende probleemgezinnen en de zorgen tot aanvaardbare proporties terugbrengen. <i>Wie:</i> Radar, CJG, partners Veiligheidshuis <i>Start:</i> 1 mei 2009 <i>Tussen-evaluatie:</i> vierde kwartaal 2009 <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. <p><u>Ad 3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Drang- en dwangmaatregelen INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: sector openbare orde en veiligheid <i>Wat:</i> Een Jurist onderzoekt de inzet van bestuurlijke- en strafrechtelijke maatregelen op haalbaarheid en effectiviteit én zorgt dat deze tot uitvoering worden gebracht. <i>Doel:</i> aanpakken van de factoren die positief gedrag tegenwerken en ingangzetten van hulpverlening om de leefomgeving van risicojongeren positief en duurzaam te beïnvloeden. <i>Wie:</i> Openbare orde en veiligheid, politie, OM, RvdK, reclassering <i>Start:</i> 1 september 2009 <i>Tussen-evaluatie:</i> vierde kwartaal 2009. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010.
DOELGROEP	Jongeren 0 – 23 jaar Ouders /opvoeders
PRESTATIEINDICATOREN	<p><u>Ad 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ In beeld brengen, en vervolgens doen stoppen, van overlastgevend gedrag van jongeren in openbare ruimte; ◆ Per jaar worden 15 hulpverleningstrajecten voor overlastgevende jongeren in gang gezet; ◆ Tot 2010 terugdringen van de overlastmeldingen met 30 %; ◆ De overlast groepen terugbrengen van 8 naar 4. <p><u>Ad 2</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Tot 2011 ondersteunen van 20 hulpmijdende Multi-problem gezinnen. <p><u>Ad 3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ het ingang zetten van bestuursrechtelijke- en strafrechtelijke trajecten die leiden tot aanvaardbaar gedrag van jongeren in de openbare ruimte. Het inrichten en borgen van hulpverleningstrajecten voor hulpmijdende jongeren en gezinnen.

Projectlijn 4, communicatie met Marokkaanse gemeenschap

CONCLUSIE PROBLEEMANALYSE	Om structuur, eenduidige communicatie met de gemeente en om de onderlinge samenwerking van de verschillende Eindhovense Marokkaanse organisaties en initiatieven te bevorderen biedt een overkoepelend Marokkaans platform Eindhoven uitkomst.
PROJECTWETHOUDER PROJECTMANAGER PROJECTLEIDER	Mw. M. Mittendorff Dhr. A. Czech, Sector Mens & Maatschappij Dhr. M. Bouassria, afdeling volwassen en senioren
ANALYSE VAN KNELPUNT (probleemanalyse)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er zijn in Eindhoven verschillende Marokkaanse organisaties en initiatieven actief. Een Marokkaans platform bevordert naast de onderlinge communicatie en samenwerking, ook de kracht en het gezicht van deze organisaties en initiatieven onderling en naar de gemeente toe. 2. Er vinden gezamenlijke georganiseerde bijeenkomsten plaats. Door het gezamenlijk (gemeente, Marokkaanse organisaties, hulp- en verleningsinstellingen e.a.) organiseren van bijeenkomst het vergroten van de onderlinge betrokkenheid en samenwerking. Gebruik maken van elkaars kracht, expertise en inzet. 3. Een groot deel van Marokkaanse en Turkse alleenstaande moeders in Eindhoven bevindt zich in een geïsoleerde positie en heeft problemen op diverse gebieden. Hierdoor ervaren zij problemen om zich zelfstandig te handhaven en kunnen ze vaak de thuissituatie niet meer aan. Dit leidt tot problemen van psychosociale aard bij de Marokkaanse vrouwen en bij de kinderen ontstaan vaak gedragsproblemen. Aandachtspunten van problemen: <ul style="list-style-type: none"> - het leggen van sociale contacten, huishouding en financiën, scholing, arbeidsmarkt; - psychosociale problemen en lichamelijke klachten; - ontbreken van opvoedingsvaardigheden; - Marokkaanse alleenstaande moeders kennen onvoldoende de weg naar hulpverleningsinstanties ten aanzien van de problemen die ze ondervinden.
MAATREGELEN (probleemoplossing)	<p><u>Ad 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Het creëren van netwerkoverleg Marokkaans platform Eindhoven. <p>Aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Zelfstandige en religieuze organisaties met dezelfde achtergrond dienen betrokken worden bij dit overleg. ○ Samenwerking tussen vader en moedercomités, ouders, politie, jongerenwerkers, wijkbewoners, wijkcomités, onderwijs, instanties en winkelverenigingen en gemeente intensiveren. ○ Draagvlak uitdragen voor plan van aanpak. ○ Vader- en moedercomités faciliteren en intensief betrekken. ○ Op ambtelijk en bestuurlijk niveau communiceren over plan van aanpak. <p><u>Ad 2</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Aan de hand van casuïstiekbespreking individueel en op wijkniveau gezamenlijk standpunt(en) en actie(s) vaststellen gericht op bevorderen samenwerking en oplossen van geconstateerde problemen. <p>Aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 'Samenwerking tussen vader- en moedercomités, vrijwilligers, zelfstandige, religieuze organisaties (moskeeën, het Islamitisch centrum) en welzijn Eindhoven bevordert de onderlinge verbondenheid om gezamenlijk aan oplossingen te werken. ○ Activiteiten ontwikkelen gericht op jongeren en wijkbewoners. ○ Themadagen organiseren waarin het onderwerp leefbaarheid en vei-

	<p>ligheid centraal staat.</p> <p><u>Ad 3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Het is van belang om aandacht te besteden aan deze doelgroep. Daarbij kijken we naar het gehele gezinssysteem. <ul style="list-style-type: none"> ○ Bevorderen van de sociale en financiële situatie ○ Bevorderen van de gezondheid en assertiviteit van de vrouw. ○ Bevorderen van de opvoedingsvaardigheden en versterken van de positie van de alleenstaande ouder. ○ Bevorderen van de positie op de arbeidsmarkt middels oriëntatie, scholing, werk. ○ Bevorderen van het gebruik van hulpverleningsinstanties en de weg hierna leren kennen. ◆ Naar de kinderen toe willen wij individueel investeren middels coachingsprojecten, sociale vaardigheidstraining, empowerment, relatieverbetering ouder-kind, scholen, huisvesting enz.
<p>WAT, DOEL, WIE, START, EVALUTIE (SMART)</p>	<p><u>Ad 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Marokkaanse Platform Eindhoven INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: Gemeente. <i>Wat:</i> creëren van Marokkaans platform. <i>Doel:</i> bevorderen onderlinge communicatie en samenwerking, kracht en het gezicht van Marokkaanse organisaties en initiatieven en naar de gemeente. de gemeente Eindhoven is door Palet benaderd voor een pilot over de rol Marokkaanse moskeeën bij maatschappelijke activiteiten. Palet is hiervoor benaderd door het ministerie van VROM naar aanleiding van de kabinetsbrief van 30 januari 2009 over de Marokkaans-Nederlandse jongeren. <i>Wie:</i> OVAA, bestaande Marokkaanse netwerkoverleggen en zelforganisaties, Welzijn Eindhoven, bestaande vader- en moedercomités, Moskeeën, het Islamitisch Centrum, gemeente e.a. <i>Start:</i>. 2009 <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. <p><u>Ad. 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Vader- en moedercomités ◆ INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: Gemeente en welzijn Eindhoven. <i>Wat:</i> organiseren ouderbetrokkenheid en activiteiten ontwikkelen gericht op bevordering leefbaarheid en sociale samenhang en veiligheid. Dit in nauwe samenwerking met jongerenwerk. <i>Doel:</i> maatschappelijke participatie van de vaders en moeders bevorderen en adequaat reageren op signalen van de jeugd. <i>Wie:</i> Welzijn Eindhoven. <i>Start:</i> doorlopend. <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010. <p><u>Ad 2</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Expertisemeeting Marokkaanse jeugd en leefbaarheid INITIATIEF VERANTWOORDELIJKHEID: Welzijn Eindhoven i.s.m. met gemeente. <i>Wat:</i> organiseren van expertmeetings op wijkniveau ter bevordering van kennisuitwisseling, begrip, vertrouwen over ontwikkelingen van Marokkaans-Nederlandse jongeren en gezinnen. <i>Doel:</i> problemen vroegtijdig signaleren, benoemen en bijdragen leveren aan oplossingen en aanpak. <i>Wie:</i> Welzijn Eindhoven, Al-Fourquan Moskee, Arhman moskee, St. Achams, Femina, Palet, en andere Marokkaanse zelforganisaties. <i>Start:</i> 2009. <i>Evaluatie:</i> vierde kwartaal 2010.

	<p><u>Ad 3.</u></p> <p>◆ Zelfstandigheid alleenstaande Marokkaanse en Turkse moeders. <i>Initiatief verantwoordelijkheid: CJG.</i> <i>Wat:</i> Creëren van een specifieke methodiek voor een integrale aanpak, rekening houdend met de culturele achtergrond en aansluitend op Marokkaanse alleenstaande moeders en hun gezin. <i>Doel:</i> Het verbeteren van de positie en de zelfstandigheid van deze doelgroep op alle leefgebieden. Het versterken van de opvoedingsrol als alleenstaande ouder en het vergroten van de pedagogische vaardigheden om hiermee zoveel mogelijk risicofactoren te beperken bij hun kinderen. Bewerkstelligen dat deze doelgroep beter participeren en integreren in de Eindhovense samenleving. <i>Wie:</i> CJG en Thuiszorg met een breed hulpaanbod en specifieke deskundigheid op het gebied van het begeleiden van Marokkaanse moeders en kinderen. <i>Start:</i> 13 kwartaal 2009 <i>Evaluatie:</i> 4e kwartaal 2010</p>
DOELGROEP	<p>Eindhovense Marokkaanse zelforganisaties en initiatieven. Marokkaanse gezinnen en Marokkaanse jongeren. Alleenstaande Marokkaanse- en Turkse moeders</p>
PRESTATIEINDICATOREN	<p><u>Ad 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ 1 Marokkaanse platform ◆ 3 bijeenkomsten Marokkaanse platform <ul style="list-style-type: none"> ○ 2 activiteiten door Marokkaanse platform ◆ 5 vader en moedercomités <ul style="list-style-type: none"> ○ 1 georganiseerde activiteiten per comité. <p><u>Ad 2</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ 1 expertmeetings Marokkaanse jeugd en leefbaarheid <ul style="list-style-type: none"> ○ 2 acties expertmeetings <p><u>Ad 3.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Organiseren sluitende aanpak aan de hand van het gebruik van een methodiekbeschrijving. ◆ Uitgebreide inventarisatie en probleemanalyse van deze doelgroep

Bijlagen bij projectlijn 3: drang, dwang, toezicht en zorg

Ter ondersteuning van projectlijn 3 geven wij hier een overzicht weer van de bestuurlijke- en strafrechtelijk maatregelen die ingezet kunnen worden.

Bestuurlijke maatregelen

Als bestuurlijk maatregelen worden genomen ter bestrijding van overlast dan is de burgemeester bevoegd gezag. Grondslag is de Gemeentewet of de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) Eindhoven. De sector Openbare Orde en Veiligheid van de gemeente adviseert hieromtrent de burgemeester. De politie is de handhavende instantie.

Bestuursrechtelijke maatregelen hebben alleen toegevoegde waarde indien het onderliggende probleem integraal wordt aangepakt: zowel voorafgaand, tijdens en na de bestuursrechtelijke maatregel. Zonder samenhang leidt bestuursrechtelijke aanpak alleen tot verplaatsing van het probleem. Vandaar dat tijdens casusoverleggen hieraan bijzondere aandacht wordt besteed. Voor individuele problemengevallen/problematische (hang)plekken wordt voorzien in maatwerk.

De wet biedt die hieronder vermelde maatregelen ter handhaving van de openbare orde:

- *Samenscholingsverbod (2.1.1.1. APV)*
Het is verboden op de weg deel te nemen aan een samenshooling, onnodig op te dringen of door uitdagend gedrag aanleiding te geven tot wanordelijkheden. Voor de toepassing hiervan dient sprake te zijn van een groep die al enige tijd zorgt voor (dreigende) ongeregelheden. *De politie kan op grond hiervan meteen handhavend optreden*; er hoeft niet eerst een gebied te worden aangewezen. Voorafgaand is het raadzaam om de groep schriftelijk te waarschuwen. In de driehoek worden afspraken gemaakt in welk gebied hiervan gebruik wordt gemaakt.
- *Verblijfsontzegging (2.7a.1 APV)*
Dit is een individueel verbod om in een aangewezen gebied te verblijven gedurende beperkte tijd. Hiervoor is door de burgemeester beleid ontwikkeld: specifieke gebieden zijn aangewezen waar een verblijfsontzegging kan gelden (indien nodig kunnen gebieden worden toegevoegd). Een verblijfsontzegging kan alleen worden opgelegd voor specifieke overtredingen/misdrijven. Ten slotte moet, voordat een verblijfsontzegging kan worden opgelegd van 24 uur, 2 weken en 4 weken (in die volgorde), eerst een waarschuwing worden gegeven. De politie voert deze regeling in mandaat uit.
- *Preventief fouilleren (151b Gemeentewet juncto 2.9.1. APV)*
Preventief fouilleren is mogelijk na voorafgaande analyse dat sprake is van wapenbezit en in aangewezen veiligheidsrisicogebieden. Hiertoe moet in de driehoek overleg plaatsvinden.
- *Structureel cameratoezicht op openbare plaatsen (151b Gemeentewet juncto artikel 2.10.1. APV)*
De burgemeester kan besluiten tot plaatsing van vaste camera's voor maximaal twee jaar. In het beleid zoals vastgesteld door de raad is vastgelegd dat dit een ultimatum remedium is: alleen toepasbaar als andere maatregelen niet werken. Hiertoe moet door de burgemeester een gebied worden aangewezen.
- *Incidenteel en kortstondig cameratoezicht op openbare plaatsen (artikel 2 Politiewet)*
Indien zich zeer dringende omstandigheden voordoen (calamiteiten), kan de politie onmiddellijk kortstondig camera's plaatsen.
- *Bestuurlijke ophouding (154a Gemeentewet juncto 2.8.1. van de APV)*
De burgemeester kan besluiten tot het tijdelijk doen ophouden van de door hem aangewezen groepen van personen op een door hem aangewezen plaats indien er bij deze personen sprake is van :
  - samenshooling en ongeregelheden
  - verblijfsontzegging

- hinderlijk drankgebruik
- vechten

Echter, deze mogelijkheid is procedureel zo bewerkelijk dat hiervan in Nederland bijna nooit gebruik wordt gemaakt. Deze mogelijkheid is dan ook geen reële optie.

- *Lichte bevelsbevoegdheid (172, derde lid, Gemeentewet)*
Onder normale omstandigheden kan de burgemeester bevelen geven waaraan iemand zich moet houden. Denk aan een straatverbod. Hierbij kan niet van andere wetgeving worden afgeweken.
- *Noodbevelen/noodverordeningen*
Alleen toepasbaar bij zeer uitzonderlijke omstandigheden. Dan mag worden afgeweken van andere regelgeving. De toepassing hiervan moet aan de hand van de omstandigheden van het geval worden beoordeeld. Voorbeelden: avondklok, straten afsluiten, gebouwen ontruimen, etc.
- *Toekomstige mogelijkheden*
Eveneens treedt medio 2009 een wetsvoorstel tot wijziging van de Gemeentewet in werking: het *nieuwe artikel 172a van de Gemeentewet*. Dan krijgen de burgemeester en de Officier van Justitie extra bevoegdheden. Zo kunnen zij ingrijpen als raddraaiers *regelmatig* buurtbewoners treiteren, zich hinderlijk gedragen of de boel vernielen, maar ook als slachtoffers of getuigen van strafbare feiten worden geïntimideerd. De burgemeesters kan dan een gebieds- of samenscholingsverbod opleggen van maximaal drie maanden als iemand herhaaldelijk groepsgewijs of individueel de openbare orde heeft verstoord (dit kan niet worden gemandateerd aan de politie). Daarnaast kan een meldingsplicht worden opgelegd. Voor jongeren onder de 12 jaar wordt een avondklok mogelijk. Voordat gebruik kan worden gemaakt van deze bevoegdheid, moet wel een dossier zijn opgebouwd. Immers, sprake moet zijn van regelmatige overlast. De politie adviseert de burgemeester hierover. Daarbij kunnen ook andere partners dan de politie gegevens aanleveren. Van belang is dat artikel 172a Gemeentewet een uiterst redmiddel is: het kan pas worden toegepast als andere middelen niet werken. Overtreding van het verbod is strafbaar op grond van artikel 184 WvSr. De Officier van Justitie kan naast of in plaats van een gebiedsverbod/meldingsplicht bovendien een contactverbod opleggen. Op lokaal niveau stemmen de burgemeester en de Officier van Justitie af wie in welk geval optreedt.

Strafrechtelijke maatregelen

Strafrechtelijke interventie wordt op dit moment aangewezen wanneer andere interventies niet doelmatig blijken.

Strafrechtelijke interventies bij jeugdigen dienen aan de volgende uitgangspunten te voldoen;

- Pedagogische waarde: de sanctie moet een pedagogisch karakter hebben;
- Snelheid: interventie dient zo snel mogelijk op het plegen van het ongewenste gedrag te volgen;
- Maatwerk: omdat de jeugdige centraal dient te staan moet in de interventie ook zo veel mogelijk maatwerk geleverd worden;
- Consequent: wanneer er voorwaarden worden gesteld moeten die ook gehandhaafd worden. Het overtreden van voorwaarden betekent dat de stok achter de deur gebruikt moet worden.
- Nazorg: na strafrechtelijke interventie moet de verdere ontwikkeling van de jeugdige nauwlettend in de gaten gehouden worden;
- 12 minners: op zeer jeugdige delictplegers kunnen wel bevoegdheden worden toegepast, ze kunnen echter niet vervolgd worden. Voor de groep is de strafrechtelijke interventie geen daadwerkelijk instrument. Bij de groep zal moeten worden ingegrepen via de interventie van zorg.

Het Openbaar Ministerie kan haar instrumenten pas inzetten als er sprake is van strafrechtelijk relevant handelen. Pas bij een strafbaar feit kan het OM dus in actie komen. En dit gebeurt in het algemeen pas als sluitstuk, dat wil zeggen als andere maatregelen onvoldoende effect sorteren. De aanpak van jeugdige delinquenten is voor het OM een belangrijke prioriteit, die zoveel mogelijk als onderdeel van een geïntegreerde aanpak wordt ingezet. In de strafrechtelijke aanpak van jeugdige wetsovertreders heeft het Openbaar Ministerie in grote lijnen de keuze uit twee varianten van interventie, te weten;

- *Afdoening van de zaak zonder rechterlijke inmenging*

Wanneer een jeugdige een strafbaar feit pleegt kán de Officier van Justitie de zaak afdoen zonder dat de zaak aan de kinderrechter wordt voorgelegd. Voorwaarde is en blijft dat sprake is van een strafbaar feit waarvoor voldoende bewijs voorhanden is, dat de jeugdige strafbaar is.

- Het OM kan de zaak *onvoorwaardelijk seponeren* als meer belang gehecht wordt aan niet-strafrechtelijke maatregelen.
- Het OM kan de strafzaak tegen de jeugdige ook *voorwaardelijk seponeren*. De sepotbeslissing wordt dan gekoppeld aan voorwaarden die voor de duur van de daarbij vastgestelde proeftijd. Overtreding van de gestelde voorwaarden binnen de proeftijd betekent dat de zaak alsnog naar de kinderrechter gaat.
- Tenslotte kan het OM de jeugdige een *transactievoorstel* doen. Als het betreffende geldbedrag is betaald of de werk-/ leerstraf is verricht, wordt niet verder meer vervolgd.

- *Afdoening van de zaak met rechterlijke inmenging*

Wanneer de ernst van de zaak geen buitenrechtelijke afdoening toelaat, kan de Officier van justitie besluiten om de kinderrechter bij de zaak te betrekken.

- *Voorlopige hechtenis en inbewaringstelling*

Als het strafbaar feit zo ernstig is dat er sprake is van maatschappelijke onrust, kan het OM de kinderrechter verzoeken tot het instellen van voorlopige hechtenis (voorarrest) en als er reden is om de verdachte langer vast te houden, tot verdere inbewaringstelling.

- *Schorsing voorlopige hechtenis en bewaring*

De rechter commissaris kan de voorlopige hechtenis en bewaring schorsen en daarbij voorwaarden stellen waaraan de jongere zich dient te houden. In de mogelijkheid van schorsing onder voorwaarden zit een belangrijk aspect van gedragsbeïnvloeding.

- *Dagvaarden en zaak aan de kinderrechter voorleggen*

Als aan voorwaardelijke behandeling niet wenselijk is of niet gewerkt heeft wordt een zaak aan de rechter voorgelegd, die jeugddetentie of plaatsing in een inrichting voor jeugdigen kan uitspreken.

- *Mogelijke voorwaarden*

Bij toepassing van strafrechtelijke interventiemogelijkheden is veel ruimte voor het stellen van voorwaarden, bij sepot, schorsing of veroordeling. Er kan sprake zijn van algemene voorwaarden en bijzondere voorwaarden. De bijzondere voorwaarden kunnen velerlei zijn en bieden ruime mogelijkheid om invloed uit te oefenen op het gedrag van de jeugdige. Zo kan gedacht worden aan de voorwaarde dat verdachte thuis zal blijven, een training of behandeling zal volgen of naar school zal gaan. Als algemene voorwaarde zal gesteld worden dat de jeugdige geen (nieuwe) strafbare feiten zal plegen. Voorwaarden kunnen ten slotte ook door de kinderrechter gekoppeld worden aan voorwaardelijke straffen. Gedurende de bepaalde proeftijd werkt het voorwaardelijk strafdeel als stok achter de deur voor de jeugdige. Wanneer de voorwaarden geschonden worden kan de tenuitvoerlegging van het voorwaardelijk strafdeel (werkstraf of jeugddetentie) gevorderd worden.

Het stellen van voorwaarden kan een stevige correctie zijn op het gedrag van de minderjarige en kan een zeer effectief middel zijn wanneer het gecombineerd wordt met een toezicht door de jeugdreclassering.

- *Voorwaarden te stellen aan de schorsing van de inbewaringstelling*

Voorwaarden voor schorsing van voorarrest kunnen inhouden dat:

- de jongere een agressie-regulatie-training moet volgen;
- de jongere zich dagelijks voor vervolggereken moeten melden bij de reclassering;
- de jongere zich 's avonds na bijvoorbeeld 19.00 uur niet meer op straat begeven, etc.

Opnieuw opnemen in voorarrest is tot op heden een uitermate effectieve stok achter de deur gebleken om jongeren in het gareel te houden.

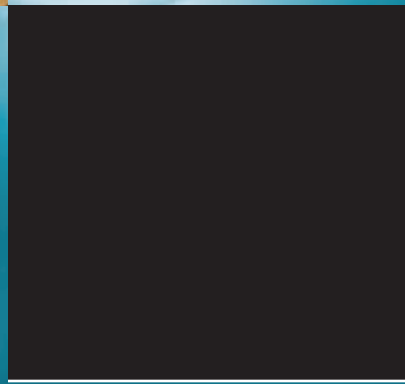
- *Thematische prioritering*

De veelplegeraanpak biedt beperkte mogelijkheden om deze doelgroep 'thematisch te prioriteren' en dus een jongere met voorrang volgens de veelplegeraanpak te behandelen, bijvoorbeeld omdat hij een negatieve hoofdrol in een jeugdgroep speelt.

- *Voorwaarden te verbinden aan het strafdeel dat "met proeftijd en voorwaardelijk" wordt opgelegd*

In veel gevallen worden gedetineerden na verloop van tijd in vrijheid gesteld met een proeftijd. Wij gaan de mogelijkheden onderzoeken:

- om een laatste deel van de 'normale' detentie om te zetten in een geschorst deel waaraan voorwaarden verbonden kunnen worden;
- om na detentie en dus in een proeftijddeel voorwaarden op te leggen om de proeftijd met goed gevolg door te brengen.

Colofon

Uitgave

Gemeente Eindhoven

Sector Mens & Maatschappij/afdeling Jeugd

Juni 2009

Gemeente Eindhoven
Stadhuisplein 10
Postbus 90150, 5600 RB Eindhoven
Telefoon: 040 2386000 (Klantcontactcentrum)
www.eindhoven.nl
gemeente@eindhoven.nl

gemeente Eindhoven

 Eindhoven
leading in technology